AASTAST 1925 HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM VEEBRUAR 2018

MILJANG

MATATUNNI FILOSOOFIA

SANDRA VÕSASTE
peatoimetaja

Teiste arvamus läheb mulle korda. Iseäranis siis, kui kirjutan koolilehte ning arvajateks on lugejad, ühtlasi lähedased inimesed. Üht sellesama numbri artiklit toimetades küsisin sõbralt: „Miks sina Miilangu toimetuses ei ole?" Tema vastas, et ei viitsi joosta järele kooli arvamusele ning öelda ainult seda, mida tohib. Selgituseks lisas, et kriitilisi artikleid pidi vähe olema, öelda saab ainult „õigeid asju" ning isegi kooli juhtkonna kommentaarid (vihje Stuudiumi-artiklile) ei ole alati ausad. Proovides käituda nagu juba kahekümnele lähenev tasakaalukas ja mõistlik inimene kunagi, vastasin lihtsalt: „No hästi, selge." Tegelikult jäi see mõtteavaldus mind aga mind päris pikalt kummitama - mida p****t, küsisin iseendalt, üldse mitte nagu tasakaalukas täiskasvanud inimene. Juhtkonna mõtteavalduste suhtes, ausad või mitte, ei saa mina ette võtta muud kui need kirja panna, ülejäänud etteheited on ju aga otseselt minu kapsaaeda.

Oleme toimetusega üllitanud artikleid kooliajal reisimise kaitseks, analüüsinud ühiskatseid (järg käesolevas numbris!), Stuudiumit ning vaadanud kriitiliselt otsa kohustuslikule kirjandusele ja vene keele õppele. Kas asi on liiga viisakas lähenemises? Enne iga numbri ilmumist vaatan otsa nii oma toimetusele kui ka sõpraderingile ja küsin: kas teil on muresid? Mõnel harval juhul kasvabki mõni mõtteavaldus artikliks, enamasti leitakse aga, et „seal pole tegelikult millestki kirjutada". Üksik arusaamatus ei tähenda alati probleemi ning kirjutada kriitikat kriitika pärast on jabur aja- ja närvikulu. Õpilaste kaasamise katsetused ei ole aga ainult higi ja pisarad, need on kaasa toonud ka naljakmaaid seiku. Mõnda aega tagasi proovisin tööle panna Miilangu kirjakasti. See linnumaja meenutav kastike hakkas aga üsna ruttu oma elu elama, rännates nüüd mööda koolimaja ja üllatades oma ilmumise ja kadumisega mind ennastki.

Kuigi kriitika võib mõnikord olla tingitud ka isiku iseenda suutmatusest kooliga hakkama saada ning ei pruugi üldsegi üldist olukorda peegeldada, tasub märkused siiski kõrva taha panna. Minu ideed ning aeg nende elluviimiseks hakkavad aga otsa lõppema, niisiis asun jutustama viimaseid lugusid, seekordne tarkusetera pärineb matemaatikatunnist. Kes vähegi õpetaja Orav-Puuranna kontrolltööle otsa vaadanud, on juba kursis tema tsitaadiarmastusega. Märganud kord minu ja pinginaabri tüdimust geomeetriaülesannetest, viskas ta meile järamiseks ette hoopis absoluutselt mitte matemaatilise küsimuse: „Kas mõte on tegu?" Ülejäänud tunni möödasaatmiseks mulle sellest piisas, arvan, et jõudsin ka mingi tulemini, mis siinkohal on mõeldud üleskutsena. Mõte sinu peas - ainult mõte. Mõte Miilangu lehtedel - päris kindlasti tegu.

Hugo kiidab: Proua Aime Pungat, kes meie kossutiimi oma kellukesega ergutamas käis

Maurus laidab: Abiturient, kes klassijuhatajatunni ajal hoopis söömas käivad

TOIMETUS
Annika Arrak
Kätriin Avarlaid
Erik Hõim
Alicia Jemets
Helene Maria Kikas
Anni Leena Kolk
Karmen Kukk
Katri Kõva
Kirke Maria Lepik
Andtriine Navi
Heido Nõmm
Karoliine Pärlin
Annaliisa Raid
Olivia Raudsik
Brett-Peter Rästas
Liis Marii Valeika
Anna Weidebaum

JUHENDAJA
Kristi Sarap

PEATOIMETAJA
Sandra Võsaste

KEELETOIMETUS
Kirke Maria Lepik
Kristel Zimmer

KÜLJENDUS
Tanel Tamm
Olivia Raudsik
Anette Habanen

SOTSIAALMEEDIA TOIMETUS
Rachel Kõllo
Heido Nõmm

HUMANITAARIST PAKS PÄEV

ANNALIISA RAID

Neljapäeval, 25. jaanuaril toimus iga-aastane Hugo Treffneri Gümnaasiumi humanitaarkonverents, millest võtsid osa kõikide humanitaarklasside õpilased.

Humanitaarstaarid: Markuse esinemise peale tõusis kaheksanda rea publik aplodeerides lausa püsti

PILT: HEIVO KIKKATALO

Oma ettekandes „Lugeda kümneni" rääkis luuletaja, tõlkija ja toimetaja Doris Kareva erinevatest sõnapaaridest ja nende tähendustest. Näiteks, mis on õnn ning kuidas eristada seda rõõmust ja vastupidi.
Oma uurimis- ja praktilisi töid tutvustasid Maarja Osi (12.d), kes oli teinud veebilehekülje kahe raamatu võrdlemiseks, Mihkel Ruut (12.d), kes oli valmistanud lamellturvise, Karl Erik Miller (12.e), kes näitas Hugo Treffneri Gümnaasiumi tutvustavat video, ning Renna Org ja Kristin Reino (12.e) tutvustasid ettevalmistatud ning läbiviidud lastejoogat.
Nagu igal aastal, tutvustasid kaheteistkümnenda klassi õpilased oma humanitaarpraktikat, mis ühel klassil toimus Mõnistes ning teisel Setomaal. Jagati kogemusi, anti soovitusi ja meenutati toredaid päevi.
Koverentsi läbiviijaks oli 12.e klassi õpilane Silvia Linnuste ning pärastlõunat vürtsitas kitarrimänguga Markus Jörgen Paapsi (12.e).

UUENDUSLIK HINNA JA KVALITEEDI SUHE KOOLILÕUNAS

HELENE MARIA KIKAS

1. veebruarist tõusis gümnaasiumiastmes koolilõuna maksumus. See summa, mida nii linn kui ka vanemad juurde maksavad, väljendub nüüdsest taldrikul.

Mainin kohe ära, et toit ei läinud kallimaks, et suuremaid portsjoneid välja jagada, vaid hinnatõusu taga oli koolitoidu kvaliteedi tõus. Tänu sellele 34 sendile, mida Tartu linn ja vanemad juurde maksavad, saab söökla kasutada mitmekülgsemaid tooraineid, et õpilastele parimat võimalikku pakkuda.

Liha ja juust

Uurisin koolisöökla töötajatelt järele, mis siis ikkagi täpsemalt muutub ja mida meie kui innukad koolitoidusööjad oodata võime. Tava- ja poistetoidus hakatakse pakkuma sealiha kõrvale ka rohkem veise- ja lambaliha, et koolilõuna menüü rikkalikum oleks. Veise- ja lambaliha kõrgem kilohind on kindlasti ka üks hinnatõusu põhjustest. Taimetoidu sööjatele hakatakse aga rohkem juustušnitslit serveerima. Kuna juustušnitsel on põhimõtteliselt puhas juust, siis arusaadavalt on see kallis.

Avokaado ja granaatõun

Mainisin ennist, et toit muutub mitmekesisemaks. Söökla peakokk Heli rääkis, et nüüdsest hakatakse ka salateid toorainete näol põnevamaks muutma. Näiteks hakatakse kasutama avokaadot ja granaatõuna, et õpilased harjuksid erinevate maitsetega ning maitsemeeled harjuksid kõigega. Iseenesestmõistetavalt on granaatõun ja avokaado kallimad kui kapsapea ja porgand. Kahtlemata peaksid gümnasistid sellist muutust hindama ja sellest viimast võtma ning kindlasti ei tohiks kallist toitu lihtsalt prügisse visata. Kui midagi ei maitse, tasub seda juba aegsasti sööklatöötajale mainida.

KAHOODIKOLMAPÄEVAD- TREFFNERISTIDE KIRG?

HELENE MARIA KIKAS

HTG-d on haaranud uus fenomen – kahoodikolmapäevad. Mis, kus ja milleks? Sellest nüüd räägimegi!

Igal kolmapäeval, kell 12:45, kui supp või Kohvipausi vrapp söödud on, saab iga treffnerist auditooriumis oma teadmised Kahoodi näol proovile panna. Vaid ühe kuuga on kahoodikolmapäevad traditsiooniks ning nii mõnegi seltskonna puhul heaks rutiiniks saanud.

Ideest tavaks

Kahoodikolmapäevad arenesid välja maailmahariduse päevadest, kui vahetundide ajal toimus Kahoot aatriumis. Sealt tuligi idee süstida kahoodiarmastust treffneristide verre igal kolmapäeval. Üks korraldajatest, Andtriine Navi, kommenteerib, et eesmärgiks on pakkuda treffneristidele üks kord nädalas teadmisterikast vahetundi.

Õppimine ei pea ju igav olema

Teadmisterikkad on kahoodikolmapäevad kindlasti. Iga nädal on võimalik ennast proovile panna erinevates valdkondades. Seni on pinget pakkunud sellised teemad nagu uue aasta traditsioonid; vanasõnad igaks elujuhtumiks; Harry Potter ning HTG õpilasfirmad. Nähes kolmapäeviti teisel söögivahetunnil rahvast pungil auditooriumit ja kirest põlevaid silmi, tuleb tõdeda, et varsti võib kahooti pidada sama palju HTG rahvusspordiks kui saalihokit.

INFORMATIIVNE KINO

LIIS MARII VALEIKA

Lõpueksamid on veel paari kuu kaugusel, kuid targad abituriendid murravad juba praegu pead, millega võiks pärast gümnaasiumi tegeleda.

Tartu Ülikool pakub veebruarist aprillini võimalust uudsel viisil tutvuda pakutavate õppekavadega. Tudengid ja vilistlased on kokku pannud videolavastuse, mis annab kiire ülevaate kõikidest osakondadest ja kolledžitest. Videosse on ka peidetud selliseid vahvaid fakte, mida Tartu Ülikooli kodulehelt ei leia. Näiteks, psühhololoogia tudengitel toimuvad huvitavate külalistega psühhoneljapäevad.

Kasu on videolavastusest kõige rohkem ilmselt noorele, kellel ei ole vähimatki aimu, mida oma eluga pärast gümnaasiumi lõputunnistuse kättesaamist ette võtta. Tutvustused on lühikesed, ülevaatlikud ning süvitsi õppekavadesse ei lasku. Kindlasti saab sel viisil välistada need erialad, mis kindlasti silma särama ei pane. Seda kõike meelahutuslikul viisil hubases elektriteatri saalis. Registreeruda saab Tartu Ülikooli kodulehel: https://www.ut.ee/et/tu-videolavastus

KES ON MIHKEL MARIUSZ JEZIERSKI?

KÄTRIIN AVARLAID

Seekordses Miilangus saame tuttavaks 10.E klassi õpilase Mihkel Mariusz Jezierskiga, kes on ka detsembris toimuva HTG 135. aastapäeva balli peremees.

Kust sa sellise nime said?
Mul oli vanaisa Krszysztof Mariusz Jezierski, kes otsustas enda poja nimeks panna Leszek Mariusz Jezierski, kes omakorda pani oma poja nimeks Mihkel Mariusz Jezierski. See on selline väike peretraditsioon. Perekonnanimega on juba pikemad lood.

Millega sa vabal ajal tegeled?
Peamiselt väitlemise ja muusikaga, mängin trumme.
Mis tunne on olla 135. aastapäeva balli peremees? - Kuna mind ennast ballil kohal polnud, siis ei ole see mulle päriselt kohale jõudnud, aga hea tunne on kindlasti. See oli väga ootamatu ka mu jaoks.

Mis on su moto?
Sa elad ainult ühe korra, aga kui sa teed seda õigesti, siis sellest piisab.

Kas ananass käib pitsa peale?
Ei, kindlasti mitte. Ma olen ainult korra sellist pitsat söönud, kus ananass peal oli ja seal ei olnud ka seda eriti tunda.

Mis on su kõige lemmikum asi Treffneri juures?
Inimesed.

Mida soovitaksid järgmise aasta rebastele?
Võtke rahulikult!

NÄPUOTSATÄIS RÕÕMU PEIDETUD KOOLIKOTTI

Vanaisalt päritud: uhke nime väljaütlemine kisub suu viltu küll

ANNA WEIDEBAUM

Miilang jätkab teiste koolikottidesse piilumist. Järg on Brita (11.d) käes, kelle koti sisu nähes tekib tunne, nagu oleks sinna elama asunud haldjad.

Brita koolikott ei ole mitte mingisugune tavaline koolikott. Juba argipäevasedki asjad on pisut erilised - pinaleid on tal kaks, üks tavalisem praktiliste asjade jaoks ning teine (roosa ja sädelev) markerite, kleepsude ja tillukeste purkide jaoks, kus on sees puhas sädelus. Ka märkmik on kaetud litritega. Brita ise näeb välja alati sama särav kui seda on purgikesed sädelusega tema kotis. Seda sillerdust jätkub nii talle nii juustesse kui ka huultele, lisaks ka sõprade töövihikutesse. Pole haruldane, et keset tundi tõmbab ta kotist välja kleepsud meemidega, millest vähesed aru saavad ning pistab vargsi sõbra vihiku vahele mustvalge pildi kopsudest. Igatahes on kaugele näha, et kott rõõmustab kandjat ja vastupidi.

TREFFNERISTIDE PANUS MAAILMA SOLIDAARSEMAKS MUUTMISEL

ANDTRIINE NAVI

Hugo Treffneri Gümnaasiumis toimusid 20.-22. novembril 2017 maailmahariduse päevad, millest said osa võtta kõik õpilased ja õpetajad.

Maailmaharidus aitab paremini mõista, kuidas oleme maailmas inimestena omavahel ühendatud, missugused rõõmud ning mured on erinevates ühiskondades. Iga päev keskendus kindlale KAE ehk ÜRO kestliku arengu eesmärgile. Samas olid kõik maailmahariduse teemad igal päeval omamoodi kajastatud. Teistest rohkem oli tähelepanu pööratud naiste õigustele maailmas. Tegevused olid erinevad: kes mängis Kahooti; kes kuulas välistudengeid; kes ostis kohvikust maitsvaid küpsetisi; kes käis esinejaid kuulamas ning kes käis filmiõhtul.

Arengumaades on suureks probleemiks, et tüdrukud abielluvad väga vara. „Juba abiellunud neiud lahkuvad koolist varakult, sest kodutööd tahavad tegemist, lapsed hakkavad sündima ja ühiskond survestab neid koju jääma... Naistesse investeeritud raha toob kogukonnale mitmekordset kasu. Arenguriikides kulutavad naised keskmiselt 75% oma tulust pere toidule, samas kui mehed vaid 22%". Siit selgub, et kui naised omandavad haridust, tuleb see kasuks mõlemale soole. Toon ühe näite: Noorzia on Afganistani tüdruk, kes on olnud õnnelik, sest on saanud gümnaasiumi lõpetada. See on suur haruldus! Praegu töötab ta Farme Hada keskkooli direktorina. "Olen uhke, et lõpetasin Fatima Zahra kooli, sest just see kool valmistas mind ette mu pikaks haridusteeks, mille tulemusel ma saavutasin koolidirektori positsiooni". Ka sina, kes ostsid kohvikust küpsetisi, said konkreetselt aidata Afganistani noori koolitee jätkamisel. Afganistan on üks vaesemaid riike maailmas. Heategevuslikust kohvikust saadud tuluga toetasime Põhja-Afganistani kooli, saadud 86 eurot läheb sealsete sanitaartingimuste parandamiseks.

Tänu naistele on mitmes riigis olukord paranenud. Toon mõned näited: Esther Passaris on tuntud Keenia poliitik ja ettevõtja. Tänu temale sai Nairobi linn 300 tänavalaternat. Meie jaoks võib see tunduda tähtsusetu, kuid mitte Nairobi linna jaoks. Peale tänavalaternate kasutusele võttu vähenes suurel määral kuritegevus. Nana Wanjau ehitab oma kodudest välja heidetud leskmaistele maju. Ma tänan kõiki, kes võtsid osa maailmahariduse päevadest! Olen tohutult tänulik kõigile, kes aitasid kaasa Afganistani noorte haridustee parandamisele. Samuti tänan MTÜ Mondot, kes aitas kaasa Maailmahariduse päevade korraldamisele.

AUTOR: ANDTRIINE NAVI

Näitus püüdis pilku kaasõpilaste seas.

Allikad:

1. https://et.wikipedia.org/wiki/Vikipeedia:KAE_maailma(14.12.17).
2. Ross, M. (2017). Mangopuud, koolivihikud ja kaevud: miks tasub arengukoostöös naistele panustada? http://feministeerium.ee/mangopuud-koolivihikud-ja-kaevud-miks-tasub-arengukoostoos-naistele-panustada/ (13.12.17).
3. Ross, M. (2017). Mangopuud, koolivihikud ja kaevud: miks tasub arengukoostöös naistele panustada? http://feministeerium.ee/mangopuud-koolivihikud-ja-kaevud-miks-tasub-arengukoostoos-naistele-panustada/ (12.12.17).
4. Näitus „Naised ühiskonna südames"

PILT: TANEL TAMM

RAUL MARKUS VAIKSOO

RAHVATANTSIJAST TULIHINGELINE VESTLEJA JA TULEVANE BIOSEMIOOTIK

Just nii mitmekülgne inimene on 12.c klassist pärit Raul Markus, kellega saame kokku Herne ja Meloni tänava ristil ja võtame ette jalutuskäigu Supilinnas.

KAROLIINE PÄRLIN

Mis sa arvad, milline sa teistele inimestele tundud?

Ma vist olen väga õpetav, liialt isegi. Kipun jagama kogu aeg oma teadmisi ja teen seda kõige suuremast rõõmust ja heast tahtest, aga see võib-olla alati ei kuku kõige paremini välja. Ja kindlasti olen väga lärmakas ja tulihingeline vestleja ükskõik mis kultuuriteemal. Vahel võib tunduda, et mingi närvilisuse piir on juba ületatud, aga tegelikult mulle meeldib tuliselt oma argumente esitada ja neid kaitsta.

Räägi, mis sulle meeldib.

Mulle meeldivad huvitavad inimesed ja see, kui erinevalt mingite inimestega käituda tuleb ja kui erinevalt inimesed üldse käituvad. Loen päris palju ja mulle meeldivad - nagu inimestegi puhul - seinast seina erinevad raamatud. Mulle meeldib lugeda maailmakirjandust ja analüüsida seda, et miks selline raamat kõigile meeldib. Isegi halba raamatut on vahel nii cool lugeda – mõtled, et kõik teavad seda ja see ei meeldi sulle üldse ja küsid siis, et mis on teistes või minus valesti või mis on hoopis kõigis õigesti.

Ja siis on rahvatants, mis ikkagi moodustab mu nädalast väga palju, see on mu kirg.

Miks just rahvatants?

Rahvatants on ühest küljest nii Eesti asi – mulle meeldib Eestis elada, Eestis olla, rääkida eesti keelt, tegeleda selle maa kultuurilooga. Ma ei ole mingisugune patrioot, kuigi ma tahaks seda vahepeal öelda, aga kindlasti olen eesti rahva mitte riigi kui institutsiooni patrioot. Mind jätab külmaks see hümniteema ja kõik mingisugused 20. sajandil tekkinud sümboolikad, minu jaoks on oluline see kultuuriline pool ja rahvus.

Teisest küljest on see midagi sellist, mida polegi võimalik sõnadesse panna. Lihtsalt tantsides on imeline tunne, esineda on imeline tunne, trennides käia, neid anda ja nendest osa võtta on imeline tunne ja see, et sa teed inimestega midagi koos - et sa ei peagi rääkima, vaid sa saad läbi füüsiliste liigutuste edasi anda mingit mõtet, tundmust, emotsiooni. See on nii huvitav ja vägev, seda pole võimalik kirjeldada. Ma ei lähe ilmselt kuhugi tantsu õppima, aga tahaks kindlasti jätkata tantsimist kuskil kollektiivis või miks mitte isegi luua kunagi oma rühm.

> “ Siis tekibki see küsimus, et kas loomadel on mingi kõrgem teadvus või ei ole

Mida sa siis õppima lähed?

Ma tean, et praegu lähen õppima bioloogiat, aga ma arvan, et selle teadmisega pole midagi hetkel peale hakata, sest see üksi on võrdlemisi kuiv. Mulle meeldib roheline bioloogia, mitte laboribioloogia. Tahaksin seda siduda semiootikaga ja võib-olla kunagi saada selliseks meheks, kelle ametinimetus on biosemiootik. Mida iganes see ka ei tähendaks, ma ei hakka seda siin praegu lahkama, see on praegu keeruline mulle endalegi ja nagu ma aru saan, siis isegi biosemiootikutele. Need märgid ja mingisugused tähendused paeluvad, ma ei oskagi selgitada, lihtsalt on kohutavalt huvitav. Ja mitte just semiootika üksi, vaid selline bio- ja kultuurisemiootika.

Kuidas üldse ühendatakse bioloogia ja semiootika?

See ongi nii-öelda märgiteadus bioloogias. Kõige lihtlabasem näide on kahe linnu, emas- ja isaslinnu suhtlus. Milliseid märke saadab isane emasele, et ta välja valitaks. Mõned asjad tulevad geneetiliselt, mõned asjad õpitakse ära, kuid mingi asi peab tal kuskilt oma mõistusest tulema. Siis tekibki see küsimus, et kas loomadel on mingi kõrgem teadvus või ei ole.Sellised küsimused paeluvad ja huvitavad mind. Aga mulle meeldib lihtsalt ka tohutult looduses olla, katsun oma sõpradega matkamas käia ja ei ole mitte midagi imelisemat kui ärgata hommikul oma hammockis, kahe puu vahele tõmmatud soojas võrkkiiges, ja näha, et su ümber on mõnus udune mets, raba, jõgi või järv päikesetõusu ajal.

Ja soome-ugri kultuur huvitab mind ka, ma ei tea, kas ma seda kunagi õppima lähen, aga mingi kultuuriinimene minust siiski ilmselt saab. Võib-olla siis looduskultuuri ja sellise eesti kui metsarahva kultuuri edendaja.

Miks sa just loodussuuna valinud oled?

Ei tulnud mõttesse ka, et mingisugusesse teise suunda võiks minna. Tulin siia Tallinnast, mingil hetkel 8. klassis hakkasid need mõtted tulema ja siis sain aru, et see loodusklass on just minu klass tänu bioloogiale ja keemiale. Mille üle ma olen tõesti Treffneris tänulik, on loodusklass - kõik need valikud, praktikumid ja lisateadmised, mis see on mulle pakkunud, on olnud imelised. Loomulikult poleks ma tulnud siia, kui Tartu poleks mulle tundunud kui maailma kõige parem koht, kus elada, kuhu ma kavatsen ka edasi jääda, nii ülikooli kui ka ilmselt pärast seda. Tunnen, et see on minu koht – siin kohtub just see kultuur ja lahedad inimesed.

Kas sa ei tahaks välismaale minna?

Välismaaga on mul jah terve elu selline imelik suhe olnud, et ma üritan ennast sundida minema reisidele ja alati on olnud väga tore – rahvatantsuga olen käinud esinemas erinevatel

festivalidel Hiinas, Türgis, Hispaanias. Need kõik on olnud väga toredad, aga tunnistan, ma olen nagu väike laps ja mul tuleb koduigatsus peale, et tahaks jälle Tartusse. Küll igal pool mujal on liiga palav või külm või liiga tuuline või sombune – siin on täpselt see õige. Ja miks mitte kunagi minna näiteks vahetuspoolaastale, aga juba aastat ma vastu ei peaks ja kui ma niigi tahan terve oma elu selle koha peale üles ehitada, siis ehk ei olegi sellel mõtet.

Mis on Treffner sulle andnud, mida sa kusagilt mujalt saanud ei oleks?

Loomulikult kindlasti need inimesed. Kui ma tulin 10. klassi, siis talvel tutvusin täiesti imelike juhuste kaudu toonaste kaheteistkümnendikega ja sealt on keskeltläbi 20 inimest, kellega ma iganädalaselt väga aktiivselt suhtlen. Nemad on tõepoolest mu kõige paremad sõbrad. Me veame teatud pundiga ka Üheteistkümnenda kultuurisalongi. Korraldame igasugu erinevaid üritusi, näiteks on minul plaanis Kalevi Kulliga mingi biosemiootiline loeng pidada ja üleüldse on seal kõik võimalikud kultuuriüritused, kuhu ma soovitan kõigil tulla.

Mida sa muudaksid selle kooli juures?

Eks ma muudaks igasugu asju, aga see ongi otsapidi normaalne, sest mina olen siiski õpilane.

Teatavast vabadusest tunneme me vist kõik aeg-ajalt puudust. Aga mis ma muudaks, oleks ikkagi see kohvijoomine. Selleta üks normaalne kool hakkama ei saa ja nagu näha, siis polegi saanud - kõik õpilased kohvi joovad ja seadused, mis panevadki seadust rikkuma ei ole väga jätkusuutlikud ning on pigem õõnestava iseloomuga.

Viimase aja eredaim teatrielamus?

Ma ei salli Vanemuist, ta on juba pikka aega alla käinud, aga ma olen õppinud neid ikkagi vaatama. Mis sa siin Tartus ikka muud vaatad. Viimane oli „Medeia“, kus oli laval neli naist. Kindlasti pole see maailma parim asi, mida ma näinud olen, aga ma tõesti soovitan seda. See oli väga huvitav, pani igatepidi mõtlema ja see ongi kõige olulisem. Ja noh, Uude Teatrisse Renate Keerdi minge alati vaatama, „Tahe“ oli viimane, mis ma seal nägin. See oli ka vägev, kuidas ma selle alguses mõtlesin, et vau - jälle on laval seesama Uue Teatri tugitool ja diivan, mis igas lavastuses, ja isegi riided on neil vähemalt kolmes tükis olnud kahtlaselt sarnased. Aga sel hetkel mõistsin, et see ongi ju see ja nii ju peabki – mis diivan ja tugitool, hoopis vaata seda asja ja lase oma mõtteid kanda, mitte ära ürita kogu aeg leida mingeid tähendusi, kuid vahel muidugi peab seda ka.

Lugemiskogemus?

Mina lugesin „Tõe ja õiguse“ 5 osa nüüd järjest läbi ja tõesti soovitan. Ma olen küll Tammsaare austaja, kuid mulle endale ei ole tema kirjutised niivõrd meeldivad, aga selle juures tekib nagu mingisugune trans, see on ikka väga vägev suurteos.

Filmielamus?

Ma vaatasin just „Call Me by Your Name'i“ ja see oli imeline film, ma pole ammu nii head filmi näinud. Kogu see olustik ja mingisugune seksuaalsuse temaatika, kuidas sa saad tänases ajas, kus meil ikkagi homoseksuaalsus on üsna tabuteema, teha sellest filmi ja see ei torganud mulle peaaegu silmagi. See film rääkis hoopis muust asjast, see polnud mingisugune seksuaalsust ja alastust eksponeeriv film.

PILT: TANEL TAMM

Sobitab oma kilde: Raul Markuse maailmas on ka bioloogia ja semiootika omavahel sobivuses

MUREGA TROLLIKOOPAS

ANNIKA ARRAK

Noorte Hääl on teismelistele mõeldud veebikeskkond, kuhu kõik saavad kirjutada oma probleemidest või avaldada arvamust mõnel viimasel ajal rohkem või vähem läbi käinud teemal.

Isiklikult olen alati püüdnud end interneti Rootsi lauast - portaalidest ja foorumitest ning kõige enam just kurikuulsatest kommentaariumidest - eemal hoida. Põhjus on muidugi püüd säilitada mingigi inimlik väärikus, mitte tormata verbaalselt kaklema nendega, kelle arvamus mulle ei sobi ning keda mõistus vihaselt idioodideks sõimab. Tõsi on, et anonüümsuse kat-

> “Vihaseid noori jäljendada pole nii lihtne nagu te arvate!

te all võib asi päris hapuks minna ning oodata, et ennasttäis “jorsid” ja onklid, kes nalja pärast teistel oma elu lõpetada käsivad, sinu vastukommentaari kaudu imelise hingepuhastuse läbivad ning headeks inimesteks hakkavad, sobib pigem suhkruvatimaale lillehaldjate keskele, kui reaalsesse ellu. Tõenäolisem stsenaarium on, et pärast vastuste lugemist saad tükk aega patja nutta.

Meeleheide värvikirevuse keskel

Kui üks päev mu Facebooki jälle ühe koolilapse murelugu tekkis, jäi selle ülepaisutatud pealkiri mulle silma ning, otsides just uue artikli jaoks mõtteid, avasin selle. Esimest korda lehte lahti võttes torkavad silma naljakad videod ja artiklid noorte saavutustest, lisaks ka soovitused muretormi jäänud merehädalistele. Vaadates aga mööda nendest mõnest värvikirevast pildist naeratavate edukate noortega, leiame, et enamus tekste ei ole üldse nii lõbusad. Pigem kipuvad need olema väga depressiivselt meelestatud. Tekib sisse väike kõhedus. Mulle vahivad vastu pildid meeleheitel kujudest ja mustadest siluettidest. Iseenesest pole selles ju midagi hullu, ka mina tahtsin sellist eelmise artikli jaoks kasutada. Kui aga heita pilk pealkirjadele, kuuled kaugel vaikseid kellalööke ning pähe tuleb stseen filmist „Pink Floyd: The Wall”, kus õpilased lindil järjest hakklihamasinasse kukutatakse.

Miks uurida katastroofe?

„7. klassi õpilane: mina enam ei õpi! Mul on kahju vaadata, kui palju õpilasi õpetajate terrori all kannatab” on veel leebe pealkiri. Natuke allapoole kerides leian: „Kiri kiusajale: kord veel palud andeks sellelt, kes jättis oma elu ja suundus minema, igaveseks,” mis paneb mind hetkeks tõsiselt mõtlema, kas tahan seda avada. Uurides lähemalt noorte saadetud kirju, mis artiklitena avaldatud on, hakkan märkama mingeid seaduspärasusi ning mul tekib omamoodi kirjanduslik huvi tekstide vastu. On selge, et need on tehtud suure emotsiooniga ning kirjutaja oleks justkui pannud nendesse oma viimase jõu, valanud välja kõik, mis tuleb (mida pole väga palju, sest enamik kirju piirduvad alla A4-pikkuse tekstiga).

Kirjutamise peidetud väärtus

Aga mida rohkem ma loen, seda rohkem muutub kindlaks aga häiriv tõsiasi: need kirjad ei ole seal abi leidmiseks, kirjutajad on lihtsalt väga, väga tahtnud seda välja öelda, lubada endal olla vihane ning „maksta kätte” neile, kes nende elu „põrguks teevad”. Muidugi loevad nad alt kommentaare ning taipavad, et võib-olla polnud see parim koht oma tunnete avaldamiseks. Tekib segadus, miks-kõik-mind-vihkavad-moment ja lõpptulemus on stressi lisandumine sellele koormale, mille alt nad algselt välja roomasid, et kiri kirjutada. Miks nad sellise sõimuvalangu alla jäid? Vastuseid on kaks ja need on väga lihtsad:

Kirjades pole mingeid põhjendusi, arutelu ega analüüsi. Ritta järjestatud probleemide vahed on täidetud nii suure koguse enesehaletsusega, et sellega oleks saanud kustutada Treffneri tulekahju 1998. (aitäh, õpetaja Uve Saar, see aastaarv on nüüd kenasti kõigi meie peadesse kinnistunud) aastal vähemalt kolm korda. Tekst pole isegi lõikudeks jaotatud, mis jätab mulje pikast halamise jorust.

Internet on täis inimesi, kes tun-

> “Elukogenud inimene soovitas mul leida oma tulevastele lastele hea isa

nevad lõbu niigi meeleheitel inimeste üle nalja tegemisest. Kui sul on mure, leiad sa kindlasti parema võimaluse selle lahendamiseks kui võhivõõrad, kelle kohta sa tead täpselt niipalju, et neil jätkub piisavalt mõistust, et kirjutada oma nimeks „mömmik” ja et nad harrastavad professionaalsel tasemel vandumist.

Seega otsustasin teha eksperimendi. Tahtsin saata Noorte Häälele oma kirja, ikka anonüümselt, ning analüüsida saadud kommentaare. Mul polnud mingit kavatsust kommentaare südamesse võtta ega lootust sealt abi saada, aga mind paelus tee väikese vaese noore mõttemaailma, kes murega trollikoopasse astub ning sealt veel katkisemana välja komberdab.

Teeseldes vihast noort

Lugu ei kirjeldanud lõpuks mind mitte mingil moel, väljendatud haletsus liiga suure koormuse pärast oli pigem tulemus pikale kaalumisele, millisest teemast saaksin kooli juhtkonda väljavihastamata vinguda. Olles kirja enne ärasaatmist kontrollimiseks ette näidanud, tuletati mulle meelde, et teismelised ei kõla nagu 34-aastased sekretärid, nii et esimene õppetund eksperimendist: vihaseid noori jäljendada pole nii lihtne nagu te arvate! Lõpuks saatsin kirja ikkagi ära ning jäin ootama, kas ja millal see üles pannakse. Lõpuks, pea nädal aega hiljem, leidsin selle Noorte hääle esilehelt ning lausa sumisemast vihaste netimesilaste kommentaaridest. Lõpuks kogunes kirjale 32 kommentaari ning juhtus täpselt see, mida ma veidike kurvalt lootnud olin.

Vastused, aga kellele?

Paljud kommentaarid olid puhas huumor: **Elukogenud inimene** soovitas mul leida oma tulevastele lastele hea isa, sest „Kogu tulevane elu ja õnn sõltuvad sellest.” Teiselt poolt pakuti, et oma huvitavate mõtetega peaksin suunduma hoopis ökokogukonda kapsalehti söömа.

Siiski oli ka väga ebameeldivaid vastuseid. Mida olin varemgi tähele pannud ning mis häiris mind kõige rohkem, oli meeletu võrdlemine. „Meil oli raskem!” ja „Täiskasvanuna alles tunned, milline õige elu on!” tekitasid peamise massi, mis tagasisidet depressiivsusredelil allapoole vedasid. 28% kommentaaridest püüdsid mulle selgeks teha, et minu hädaldused pole mingitki pidi märkimisväärsed, paljud neist lausa 10-realiste kommentaaridega. Isiklikult ma ei usu, et kinnitamine „kunagi oli hullem” kuidagi praegust olukorda põhjendaks või leevendaks. Nüüd me teame rohkem, nüüd me peakski paremini tegutsema. Ja kindlasti on ruumi edasisele arengule.

Mis igale väiksele koolilapsele aga rängalt mõjuda võib, on allakäigutrepi taburetil võikalt naeratades istuv keskeakriisis „Mis sul viga on?”-kommentaar. Selliseid ei olnud mitu, õigupoolest ainult kaks, kuid juba mulle mõjus nende lugemine vihastavalt. See koosnes mitme lõigu pikkusest alandamisest, kõrvalroaks trükitähtedes „hüüatused” ning garneering lühendatud sõimusõnadest. Lõpuks oli tunne, nagu oleksin kägardatud kokku tillukeseks palliks ning iga mu liigutus võiks põhjustada miljoni väikese lapse näljasurma.

See oligi suurim faktor, mis mind seda lugu kirjutama motiveeris. Isegi kui üllatuslikud 16% kommentaaridest olid tõeliselt kasulikud, siis ei tohiks kunagi lootma jääda ainult interneti teel saadud abile. Võimalus, et sa saad kuhjaga armsaid ning lootustandvaid vastuseid toredatelt tädidelt on tibatilluke. Noorteportaalid võivad olla head kohad uudiste jagamiseks ning millegi spetsiifilisega abi küsimiseks, kuid oma kauahoitud murega trollikoopasse astudes pead olema ettevaatlik - on väga suur võimalus end sinna ära kaotada.

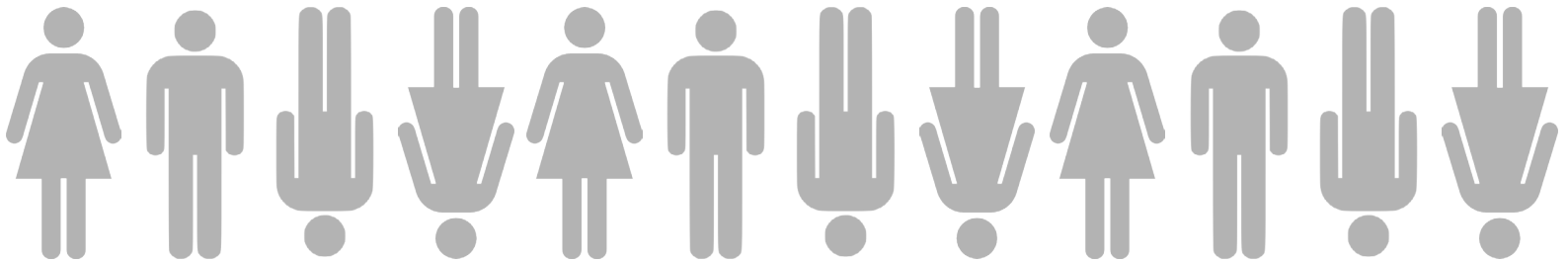

AE, POISID, MIKS TEIS POLE AJAKIRJANIKU SOONT?

ERIK HÕIM

Mujal maailmas on ajakirjandus meeste poolt domineeritud valdkond (umbes kaks kolmandikku maailma ajakirjanikest on meessoost), meie koolis on aga välja kujunenud vastupidine olukord. Kunagi ammusel ajal olevat Miilangul olnud ka noormehest peatoimetaja, aga viimastel aastatel on meie koolilehes olnud suur naissoost liikmete arvuline ülekaal. Mis põhjustab poiste vähemust Miilangus?

Hetkel on Miilangu kooseisus neli poissi, kellest kolm käivad humanitaarklassides. Seetõttu jääb mulje, et Miilangut kui esimese ajakirjandusliku kogemuse saamise kohta suunatakse üldjuhul pigem hummidele, kus on poisse niigi vähe (näiteks hetkel käib 10.e klassis vaid 7 poissi). Seega neist vähestest poistest veel kedagi juurde saada oleks väga keeruline.

Mehed domineerivad ka Eestis

On huvitav, et ka Eestis moodustavad otsustava osa toimetustest mehed - nii Ekspressil, Postimehel, Päevalehel ning ka Sirbil on meessoost peatoimetajad. Näiteks Pealtnägija, saanudki kunagi alguse meesteduost, on endiselt suhteliselt maskuliinseks jäänud. Leiduvad mõned naised, kel on õnnestunund end sellesse seltskonda sisse töötada ning ka tõsisematel teemadel kaasa rääkida, näiteks Anna Gavronski Pealtnägijas või juba pikaajalisema kogemusega Päevalehe vanemtoimetaja Kärt Anvelt. Kui aga vaadata kooliajalehtede, kasvõi Miilangu juht- ja tegevtoimetajaid, on pilt täielikult vastupidine.

Minu kogemus

Mina kuulsin Miilangust esimest korda ühe põhikooliaegse sõbranna kaudu, kes kutsus mind aasta esimesele koosolekule, kus rebased said ennast tutvustada. Olin tegelikult Miilangu olemasolust juba varem teadlik, aga mul puudus täpne ettekujutus sellest, millega seal tegeletakse ja kuidas töö käib. Küsitledes oma klassi (10.e) poisse, tundus see olevat tihti esinev probleem - ei teata täpselt, mis Miilangus toimub. Arvatakse, et kehtib range kord, mille alusel ollakse kohustatud igal koosolekul osalema või igasse lehte kirjutama. Muidugi mõned ka ei leia, et kirjutamine-toimetamine oleks nende kirg. Ühe korra kuulsin isegi küsimust „Mis on Miilang?" mis näitab, et poisid, eriti kümnendikud, ei ole meie koolilehe toimetusega väga kursis või siis ei ole selle kohta lihtsalt piisavalt kuulnud (mõnes neist suutsin oma küsimustega isegi huvi tekitada).
Arusaadav on, et ajakirjandus ei pruugi olla kõigi huviala ja paljudel on ka peale kooli muud hobid ja kohustused, aga kui Miilangu tegevuses mitte osa võtmise põhjuseks on lihtsalt infopuudus, siis ehk saab suure poiste puudusega midagi ette võtta.

Kambavaim

Samuti võib üheks poiste puuduse põhjuseks olla ka kambavaim - tihtilugu minnakse uut huviala katsetama seetõttu, et „sõbrad lähevad". Selle olukorra tekkimiseks on vaja aga vähemalt kahte entusiasti, et ka kolmas ja neljas kampa lööksid - juba niimoodi kahekordistuks Miilangu toimetuses poiste arv. Siinkohal tasuks muidugi julgustada reaalklassi poisse, kus tihtilugu on ühes klassis kakskümmend või rohkem poissi ja seal oleks ka kambavaimul lihtsam tekkida.

Raske öelda, kas poiste püüdmine Miilangu ridadesse peaks olema eesmärk omaette, kuid sugude tasakaal tagaks parema arvamuste ja huvide paljususe. Samamoodi ootaks toimetus liikmeid igast suunast ja loomulikult ka lennust, mitmekesisus mängib hea lehe tegemisel suurt rolli. See, et Miilangus vähe poisse on, ei ole kindlasti probleem iseeneses, vahet pole, kas autoriks on mees või naine, häid lugusid võib osata kirjutada ükskõik kes. Pigem on kurb, et sellist suurepärast võimalust nagu Miilangus toimetamine ei kasuta kõik, kes selle vastu huvi võiksid tunda.

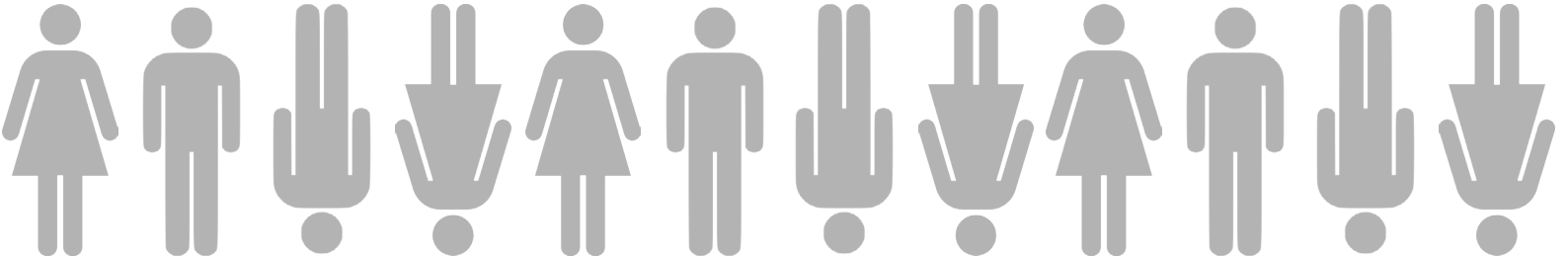

MIDA ARVAVAD MEESTOIMETAJAD ISE?

Endine toimetaja Silver Taavet Kollom (E14): *Kui panna Google'sse otsingusse sõna "journalist", viskab ette sadu pilte meestest uudistesaadetes mikrit hoidmas või laua taga artiklit kirjutamas. Arvestades seda, et Miilang on vabariigi parim koolileht, võiksid noored mehehakatised lausa tormi joosta, haarata relvaks pastakas ja paber ning seista kindlalt rindel võltsuudiste vastu. Magus lisa ajakirjanduse praktiseerimisele on see seltskond ja kooli sündmustega esimesena kursis olemine, aga ka need binge-kommisöömised koosolekutel. Tubli treffnerist teab paljusid ja paljut, seepärast ongi Miilang hea väljund nii enda kui ka teiste arvamuste päevavalgele toomiseks. Mina leidsin end pigem kaamera tagant, et kaanepilt oleks olemas ja igal intervjuul või eksperimendil ka kena jäädvustus ehk Miilang pole sugugi ainult kirjuta-kirjuta-kirjuta. Lisaks, igal aastal tekib piinlik vaikus, kui jutt läheb küljendatele, kuid noored IT-mehed ja graafilised disainerid võiksid olla meie tulevik, Miilang võib olla teie portfoolio algus. See kõik pole küll mõeldud vaid ühele soole, kuid leian, et poisid võiksid võtta auasjaks enda kooli esindamise meediamaastikul.*

Miilangu toimetaja Heido Nõmm:
Eelmise õppeaasta lõpus meenusid mulle Otti poolt lausutud sõnad mu enda 10. klassi alguses. Need kõlasid umbes nii: "Treffneri kooli ei tee ainulaadseks mitte see, kui palju see oma õpilastele annab, vaid pigem iseärasus, kui palju meie õpilastel sellelt võtta on." Millalgi tuli see lause mulle meelde, see ning mõtlemine omaneda ajale Treffneris ajendaski mind Miilanguga liituma. Tänu sellele saan teistega jagada teemasid, mille vastu ise kirglik olen.

Endine Miilangu toimetaja Kaarel Viljaste (E13): *Ausalt öeldes liitusin seltskonna pärast. Kuna 3-4 head sõpra oli juba ees, siis pidi mu ettekujutuses, lisaks kõigele muule, ka koolilehe kirjutamine üks tore ühine ajaviide olema. Lisaks andis lehetegemine parajalt kõneainet nii vabal ajal kui "tööalaselt", toimetajana oli koolielu ju jälle natuke värvilisem.*
Minu jaoks oli Miilang üks loominguline väljund: sain kirjutada sellest, millest tahtsin, suurema osa sisu üle otsustasime ju ise, ning kena kogemuse intervjueerimisega sain ka. Nüüd on tore vaadata, et mida oleks võinud paremini teha. Meenub kahekõne Inga Lungega, mille eest ennast siiani nean, et millest ma ometi rääkisin... See lugu võiks olla eeskujuks, kuidas mitte intervjuud teha.
Seda tunnet küll ei tulnud, et poisse võiks rohkem olla, meil oli lihtsalt nii mõnus seltskond, et kõik oli olemas. Tüdrukuid oli palju, aga neljast poisist piisas täiesti. Ilmselt oleks olnud sama tunne kui me ka kahekesi oleks olnud või täitsas üksi. Et pole ju vahet, kui inimesed on head ja üksteisega rahul.
Kes vähegi tunneb, et võiks kätt proovida, proovigu. Ja kui juba, siis juba teha nii palju ja nii hästi kui võimalik, sest see kogemus on ju hindamatu ja lisaks veel täiesti tasuta. Boonusena on saadaval konstruktiivne tagasiside oma kirjutistele (maksab hingehinda! kes see pärast keskkooli ikka su loovtükke kommenteerida tahab) ja (loodetavasti) toetavad kolleegid-sõbrad.

Miilangu toimetaja Tristan Roosipuu: *Liitusin Miilanguga, sest ajakirjandus tundus mulle väga huvitav ala ning isegi mõtlesin, et võiks äkki minna seda edasi õppima. Koolileht on suurepärane võimalus proovida, mida see endast kujutab. Ja see pole küll päris ajakirjandus, kordades ja kordades vähem tööd, aga ikkagi annab valdkonnast mingi ettekujutuse.*

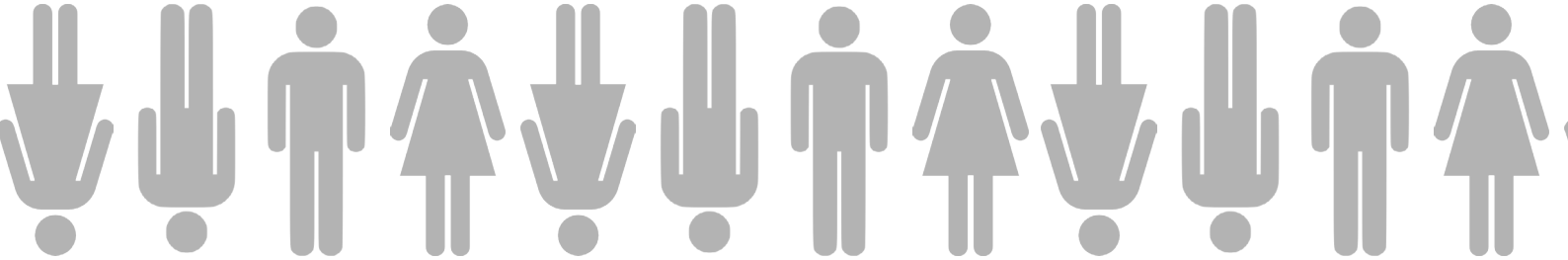

VERI, HIGI JA KIKI MIKI EHK RIIGIKOGU VS HTG

LIIS MARII VALEIKA

Teisipäeval, 6. veebruaril toimus meie võimlas sajandi matš korvpallis. Omavahel astusid võistlustulle Riigikogu liikmed ja HTG õpilased ning õpetajad.

Aasta esimene arvestustenädal algas põnevalt: kooli oli oodata kõrgeid riigiametnikke ja mitte loengut pidama või lihtsalt esinema, vaid korvpalli mängima. Kogu ürituse oli korraldanud meie oma Toomas Jürgenstein, kes kõigile teadaolevalt juba teist aastat Riigikogus töötab, ent siiski aeg-ajalt ka meie kooli õpilasi harib. Igatahes oli teisipäeval kooli peal näha õpetaja Poomi hoogsalt ringi sebimas ja kõike korraldamas.

Astusin meie oma Andre Pettaile soojenduse ajal ligi ja küsisin väga klišeeliku küsimuse: kuidas tunne on? Andre ütles, et tunne on loomulikult hea. Küsimusele, keda vastastiimist kõige rohkem mängimas tahaks näha, vastas sportlane, et muidugi peaministrit. Lisas ka, et ilmselt on parim Rainer Vakra, just nimelt pikkuse tõttu. Soovisin edu ja õige pea, kui kõik pildid ja tutvustamise tehtud, algas mäng.

> “Õpetagu meestele selgeks saalihoki ja siis mängime uuesti.

Esiviisikus olid HTG poolt väljakul Ott Ojaveer, Andre Pettai, Heivo Kikkatalo Martin Ojamaa (12.c) ja Markus Jörgen Paapsi (12.e). Toompealt olid neile vastu seismas Jüri Ratas, Hanno Pevkur, Indrek Saar, Herkki Leemet ja Toomas Jürgenstein. Mäng algas tasavägiselt, õpetaja Poom juhendas poisse, et nood vigu ei teeks ja esimene veerand lõppes seisuga 19:18 riigikogulaste kasuks. Teise veerandi lõpuks olime juba näinud mitmeid vabaviskeid ja ka ilusaid kolmeseid, kusjuures meie peaminister on neis eriti osav. Teine veerand lõpetati seisuga 35:31 ikka Riigikogule. Nagu korralikule korvpallimängule kombeks, tulid poolajal platsile tantsijad. Küll mitte *cheerleader*'id, vaid tantsuga „Õrn haare” esinesid meie oma Tantsutallad.. Poolajal hiilisin vaikselt prominentide pingi juurde, et vahetuid emotsioone jäädvustada. Jüri Ratas oli mängule väga keskendunud ning vastused jäid ühesõnaliseks. Hanno Pevkur jagas aga oma õppetunde erinevatelt mängudelt: „Koolimeeskondadega mängides on alati nii, et viskele ei tohi lasta, sest kõik lähevad ka võrgust läbi!”

Mängu lisasid särtsu ja optimismi pasun Raunolt (12.a) ning kommentaatorite Siimu ja Kevini (12.b) märkused, tihti teravad ja õiglased. Teisel poolajal ei mänginud Toomas Jürgenstein enam mitte sinises särgis, vaid valges - HTG omas, nagu varasemalt kokku lepitud. Tähelepanuväärsem juhtum leidis aset, kui Indrek Saar oli lõpetanud vabavisked ning mäng oli hoo sisse saanud. Õnnetul kombel lõi meie tiimi number 9 all mängiv Kristjan Hinno palli pärast võideldes Rainer Vakral nina veriseks. Esialgsest ehmatusest üle saadud ja põrand puhtaks tehtud, võis mäng jätkuda, nüüd küll ilma Riigikogu trumbita. Õige pea võeti Riigikogu poolt time-out ning Vakra naasis mängu. Veidi rohkem kui minut enne lõppu tuli peaminister laua juurde ja küsis küsimuse, mida ilmselt veel pikka aega tsiteeritakse: „Kas teil seda Kiki Miki laulu on?” Egas midagi, DJ Jaanus Randma (12.a) pani laulu käima ja õige pea puhuti ka lõpuvile. Seisuga 65:57 alistasid Riigikogulased meie kooli.

Mängujärgsest vestlusest tiimidega tuli välja, et riigikogulastel on iga teisipäev trenn, iseasi muidugi, kas kõik sinna jõuavad. Ojaveer märkis veel naerdes, et eks õpetajatel ja õpilastel ole ka vähem aega kokku mängida. Lõpuks pakkus direktor peaministrile välja idee: õpetagu meestele selgeks saalihoki ja siis mängime uuesti. Püüdsin kinni ka kolm poissi, Brandon Undrus (11.e), Markus Paapsi (12.e) ja Martin Ojamaa (12.c). Palliplatsil olevat Rainer Vakra olnud parim ja Jüri Ratas oli näidanud peaministri tundemärke ehk mängu korralikult juhtinud.

Pikema vestluse pidasin kultuuriministri Indrek Saarega. „Vahepeal tekkis hirm küll, et kogemusest ei ole kasu, aga siiski lõpuks suutsime väljakul vastu panna.” Veel märkis

PILT: ANETTA LILLES

JÜRI RATAS:

> “Kohtumine oli tõsine, poisid mängisid hästi ja kiirelt ning polnud üldse lihtne vastu saada. Võitmiseks peaks poisid kaitset parandama.

Saar koduväljaku eelist ja nende kiirust ning jäi arvamuse juurde, et kogemus aitab neil paremini üksteist tajuda. Küsisin ka ta enda kokkupuute kohta korvpalliga: „Hakkasingi keskkooli ajal mängima, minu korvpallikool oli keskkool. Ka Taanis oli mul hästi kihvt meeskond ja teatriski sai meeskonnaga mängitud.” Minister rääkis ka, kui tore kolleeg on Toomas Jürgenstein, mina tunnistasin ka veidikest kurbust selle üle, et ta nüüd hoopis Riigikogus asjatab.

TOOMAS JÜRGENSTEIN:

> “Kogemus maksis ja riigikogu pani aastad maksma. Aga siiski tuleb öelda, et me pole nii tugevat vastupanu kohanud.

Harmoonia palliplatsil: riigivõim ja Tartu vaim ühel pildil

PILT: SIIM OKS

KRÜPTOVALUUTA KIIRKURSUS

BRETT-PETER RÄSTAS
KIRKE MARIA LEPIK

Asjatundjad selgitavad, mis on krüptorahad, mis põhimõttel need töötavad ja miks ei asenda bitcoinid veel nii pea traditsioonilist valuutat.

Tuntumad krüptovaluutad:
* Bitcoin
* Ether
* Ripple
* Cardano
* Litecoin
* Tron

Allikas:https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_cryptocurrencies

Mis on krüptorahad?

Krüptorahad on krüptograafiale ehk matemaatikale üles ehitatud isereguleerivad, detsentraliseeritud ja turvalised valuutad. See tähendab, et krüptorahad ja nende maksed töötavad ilma pankade või kolmandate osapoolteta, kes traditsiooniliste valuutade puhul näiteks kinnitavad makseid ja hoiavad raha, ning nende väärtus sõltub nõudluse suurusest. Kõige kuulsam näide krüptorahast on Bitcoin, kuid kokku on neid üle 1400. Kõik see on võimalik tänu revolutsioonilisele blockchain-tehnoloogiale. Et mõista, kuidas töötab blockchain-tehnoloogia, võib lihtsuse eesmärgil võrrelda Wordi ja Google Docsi. Traditsiooniliselt kirjutab üks osapool Wordi dokumendi ning saadab selle edasi teisele osapoolele muutmiseks. Sellise süsteemi probleemiks on ajakulu ja ebaefektiivsus - senikaua, kuni dokumenti täiustab üks osapool, on teine süsteemist väljas. Mõlemad osapooled ei saa korraga protsessis osaleda. Sellise süsteemiga töötavad ka pangad - inimene saadab panka taotluse kanda raha kellegi kontole, pank teeb ülekande ning alles siis saab teine osapool raha kätte. See tähendab, et kolmas osapool ehk pank omab kogu informatsiooni. Google Docsiga on mõlematel osapooltel ligipääs dokumendile ning üks ja sama versioon on igal ajahetkel nähtav ning muudetav. Blockchain-tehnoloogia tuumik seisnebki selles, et informatsioon, mida osapooled edastavad, olgu selleks raha ülekanne, on kõigile inimestele maailmas nähtav ja kinnitatav. Loomulikult ei näe inimesed raha ülekande detaile ehk kes kellele mille eest maksis, kuid on teada, et makse on toimunud. Ei ole olemas tsentraliseeritud organit, kes blockchaini andmeid enda serverites hoiaks. Andmed on laiali miljonites erinevates arvutites korraga, mis tähendab, et pole võimalust neid andmeid hävitada.

Kuidas osta ning kasutada krüptorahasid?

Krüptorahade ostmine on üpris keeruline protsess ning sõltuvalt vahetusplatvormist väga erinev. Esiteks tuleb leida endale kõige sobivam krüptorahade vahetusplatvorm sadade erinevate hulgast. Järgmiseks tuleb teha konto ning kinnitada oma identiteet saates vahetusplatvormile endast koos ID-kaardiga pildi. Kontode kinnitamine võtab tavaliselt aega kuni nädal ning pole garanteeritud, et see esimese korraga kinnitatud saab. Olukorras, kus konto on kinnitatud, võib vahetusplatvormil hakata krüptorahasid ostma, kuid suureks miinuseks on kindlasti vahetasud ning ajaline kulu. Peab tõdema, et tegemist on üsnagi tüütu ja ajakuluka tegevusega.

Krüptorahade kasutamine praegusel hetkel on väga algeline. Ei saa minna toidupoodi ja vahetada oma bitcoine banaanide vastu.Siiski on juba olemas üle 100 000 erineva poe, teenusepakkuja ja edasimüüja, kes aktsepteerivad krüptorahasid kui reaalset valuutat, ning see number on jõuliselt kasvamas.

Miks osta krüptorahasid?

Krüptorahade ostmist võib võtta kui investeeringut. Aastal 2013 maksis 1 bitcoin 100+ dollarit, detsembris oli väärtuseks 20 000 dollarit ning praegu maksab 1 bitcoin 11 000 dollarit. Investeerides isegi väikseid summasid, võib kaalutletud risk tuua tulevikus suuri kasusid - kes ei tahaks saada 50€ investeeringust 5000€ tagasi.

Mis saab Bitconist?

Erinevaid krüptovaluutasid on 1400 ringis, ent vaieldamatult tuntuim neist on Bitcoin. Miks on Bitcoin praegusel ajal üks põletavamaid teemasid, kommenteerib Hans Lõugas, tehnikaportaali Geenius toimetaja ja raadiosaate „Digitund" saatejuht:

"Viimasel ajal on üha rohkem põhjust Bitcoini ja sellega seonduvaid teemasid kajastada, aga jälgin seda

Fun facts:
* Pole teada, kes lõi Bitcoini ja peidab ennast pseudonüümi Satoshi Nakamoto taga. Hiljuti aga levis teooria, et tegu võiks olla Tartu ülikooli arvutiteadlase Helger Lipmaaga.
* 2010. aastal ostis Ungari programmeerija Laszlo Hanyecz 10 000 bitcoini eest 2 pitsat. Bitcoini praegu-se väärtuse juures oleks see umbes 80 mln eurot.
* Viru Keemia Grupi territooriumil alustas eelmise aasta novembris tööd krüptorahakaevandus.

valdkonda juba mitu aastat. Esimese pikema loo kirjutasin vist neli aastat tagasi, kui Eestis ostis üks inimene Bitcoinist saadud tuluga mõisa (toona väidetavalt suurim krüptorahaga tehtud tehing maailmas). Nüüd on sellest vallast uudiseid iga tund. Püüan ajakirjanikuna rangelt neutraalne olla, aga minu isiklik seisukoht on, et Bitcoin on üks praeguse aja kõige põnevamaid teemasid üldse.

Mulle tundub, et see võib-olla sama oluline kui interneti tulek. Internet andis meile võimaluse maailmas infot sisuliselt piiramatult jagada, lihtsalt copy-paste ja meil on võimalik näiteks raamatukogu jagu infot ühest kohast teise liigutada. Bitcoin annab võimaluse copy-paste kiirusega teisele poole planeeti liigutada vara või väärtust. Ja revolutsiooniline on see, et copy-paste'iga ei saa vara juurde kloonida või võltsida, vaid see vara säilitab oma väärtuse. Ning veel revolutsioonilisemaks teeb kogu asja see, et pole ühtki keskset asutust või riiki või firmat, mis sellist süsteemi töös hoiab. Nii et vaieldamatult täiesti geniaalne süsteem.

Muidugi kaasneb Bitcoiniga tohutult probleeme. Näiteks kas sellest saab elektrooniline raha, nagu Bitcoini looja Satoshi Nakamoto eesmärgiks sai? Raha peab olema usaldusväärne. Tundub, et tehnoloogilise turvalisuse mõttes Bitcoin seda ka on, küll aga pole usaldusväärne Bitcoini väärtus. Lühiajaliselt käib selle kurss üles-alla, aga problemaatiline on ka see, et pikaajaliselt ainult tõuseb. Mõlemad on takistused selleks, et Bitcoin oleks raha. Muide, kui ennustada Bitcoini kurssi, siis ei üllatuks ma üldse, kui see tõuseks või ka kukuks tänavu 10 korda võrreldes tänasega. Teine suur probleem on see, et kui Bitcoini geniaalsed loojad on teinud süsteemi, mis ei sõltu ühegist riigist ega ettevõttest, siis neile, kel maailmas võim on, ei pruugi see meeldida. Märkimisväärne nõudlus Bitcoini järele tuleb kuritegevusest, kel on vaja musta raha liigutada. Ja see on tõsine probleem, sest meil pole vaja kuritegevust toetada.

Niisiis on tegu on täiesti geniaalse ja meie ajastu ühe kõige erakordsema leiutisega, mis on veel üsna tee alguses. Bitcoini tarkvara on muide praegu versioonis 0.15.1, nii et me pole veel 1.0 juureski. Kuidas see kõik maailma ajalugu mõjutama hakkab, on meie endi teha ja seepärast ongi Bitcoin tohutult põnev."

Allikad:
1. Postimees 5.01.2018 "Hunt for the world's most wanted man reaches Estonia"
2. Business Insider 28.11.2017 "Someone in 2010 bought 2 pizzas with 10,000 bitcoins — which today would be worth $100 million"
3. Äripäev 15.01.2018 "VKG õuel hakkas tööle krüptoraha kaevandus"

Revolutsiooniline tehnoloogia: maksed ja ülekanded ilma kolmandate osapoolte sekkumiseta

KUI NOORI EI KAASA, PUHUBKI MAAPIIRKONNAS VARSTI KÕLE TUUL?

KATRI KÕVA

Eesti maapiirkondades ja väiksemates linnades on juba pikki aastaid tavaks, et täisikka jõudnud noored (või isegi nooremad) jätavad oma kodupaiga ja maaelu ning lähevad linna elama.

Minnakse nii õppima kui tööle. See on igati mõistetav, sest noortel napib maal võimalusi eneseteostuseks. Suuremad linnad seevastu on tulvil erinevatest valikutest – igale maitsele leidub erinevaid koole ja vaba aja veetmise kohti. Kõik on käe-jala juures. Ka minu isa on öelnud, et noor inimene peabki maalt ära minema, kuid oluline on, et ta koos kogutud teadmistega ja kogemustega sinna tagasi tuleks.

Noored otsustavad

Maal on noortel lihtsam otsustusprotsessides osaleda ja elu-olu korraldamises kaasa lüüa kui linnas. Kuna maal on rahvast vähem, siis jõuab noorte arvamus ka märksa kiiremini otsustajateni. Minu koduvallas Rõuges on noored juba üle kümne aasta saanud vallaasjades sõna sekka öelda ja nii mõnegi siinse otsuse taga on just nemad. Mul on olnud rõõm seda lähedalt näha ja kogeda. Võru linnapea Anti Allas on selle illustreerivalt kokku võtnud lausega: ,,Noored valitsevad Rõuget!" Rõuge vald, kus enne haldusreformi elas ligi 2000 ja pärast reformi elab ligikaudu 5000 inimest, on terve Eesti mastaabis üks paremaid näiteid noorte edukast kaasamisest.

Emotsionaalse sideme tekkimine

Rõuges on au sees avatud valitsemise põhitõed. Igakuiselt käib siin koos noortevolikogu, kus vallavanem või vallavolikogu esimees kannab ette punktid, mis tulevad hääletusele järgneval volikogu istungil. Noortevolikogu annab neile küsimustele omapoolse hinnangu. Selline tegutsemine hoiab noored kohaliku eluga kursis ja paneb neid omavalitsuses toimuva vastu huvi tundma. Kui noor inimene tunneb, et tema arvamusel on kaalu, siis tekib tal kodupaigaga ka tihedam ja emotsionaalsem seos, mis teda lapsepõlvemaadele tagasi tõmbab.

Enda vajalikuna tundmine

Kõige suurem viga, mida omavalitsusjuhid teha saavad, on leida, et noored ei saa asjadega hakkama. Tegelikult suudavad noored teoks teha imelisi algatusi, kuid selleks tuleb neid usaldada ja lasta neil tegutseda. Kui noorel on juba tekkinud idee, mida kogukonnas ellu viia, siis omavalitsus peaks omalt poolt seda ettevõtmist vähemalt moraalselt sajaprotsendiliselt toetama. See näitab noorele, et ta on omaenda kodupaigas väärtustatud ega ole pelgalt peanupp, mis aitab igal aastal vallakassasse raha tuua. Kui kohalikud noored algatavad kogukonnas pilkupüüdvaid tegevusi ning elavdavad maaelu, siis muutub see piirkond atraktiivsemaks ka teistele noortele inimestele. Näiteks eelmisel sügisel viisin koostöös noortevolikogu ja vallavalitsusega ellu rahvusvahelise projekti ,,Youth in Open Governance Partnerships", mis hõlmas ka kohalikke ning ümberkaudseid noori. Ettevõtmise eesmärk oli jagada omavahel kogemusi noorte kaasamise osas ning valmis töötada soovitused otsustajatele, mil parimal viisil noortega suhelda ning suhestuda. Selles ettevõtmises osalesidki otsustajad aktiivselt projektitegevuses koos noortega lausa mitmel päeval näidates, et nad meie tegevusest huvituvad ja on valmis sellesse panustama.

Maa kui stiimul

Igasuguse moraalse toetamise kõrval tuleks leida teisi noorte aitamise viise. Minu koduvallas käivitus juba 2011. aastal noorte perede kruntide programm, kus eeskätt noored saavad soetada endale soodsalt krundi, tasudes selle eest 0,1 eurot ruutmeetri kohta. Tingimuseks on, et maja tuleb valmis ehitada viie aasta jooksul ning et maa eest maksmine algab viie aasta möödudes. Tegu on tugeva stiimuliga, mis ,,meelitab" noori inimesi maal enda elu üles ehitama. Praegu saab öelda, et see programm on end kõigiti õigustanud ja probleem seisneb pigem selles, et omavalitsusel ei ole enam piisavalt krunte, mida sel moel kasutusse anda.

Targad vallajuhid teavad, et elu ilma noorteta ei edene ja on selle edasiviiv jõud. Selleks, et elu maal kestaks ja uued põlvkonnad peale tuleksid, on vaja noori usaldada ja lasta neil kogukonna asjades kaasa lüüa.

KOOLIÕPILASED EUROOPA ASJU AJAMAS

KARMEN KUKK

Mudel Euroopa Parlament (MEP) on simulatsioonimäng Euroopa Parlamendi töö tutvustamiseks. Eesmärk on tekitada noortes huvi olla aktiivsed ühiskonna liikmed ning aidata kaasa kodanikuühiskonna arengule.

Hiljuti toimus Miina Härma Gümnaasiumis Tartu Mudel-Euroopa Parlament 2018, kus ka mina sain oma esimese MEPi kogemuse. Olin sellest üritusest varem palju kuulnud, alati oli see tundunud kuidagi liiga hirmutav. Mida tean mina, kellel pole tohutut teadmistepagasit kõige Euroopa Liidus toimuva kohta, et minna suurte poliitikahuvilis-te sekka probleeme lahkama ja arvamust avaldama? Kui nägin aga, et MEP toimub Tartus, sai huvi kartusest võitu ning tundus olevat hea aeg alguseks.

Kuidas EL lihtsustatult töötab?

Eelnevalt pidi kodus läbi töötama enda teemaga seotud teemamapi, et olla võimalikult hästi valdkonnaga kursis ja et töö sujuks võimalikult efektiivselt. Üritust alustas Marju Lauristin, kes jagas enda kogemusi endise parlamendiliikmena, pani meid proovile ja valmistas algavaks ette. Meie ühepäevasel MEPil toimus töö kolmes komisjonis: sise-, põhiseadus- ja võrdõiguslikkuse komisjonis ja komisjonitöö omakorda uuesti kolmes osas. Mina osalesin viimases, kus tegelesime avalikkusesse tõusnud naiste seksuaalse ahistamisega ja sellele lahenduse leidmisega. Teised käsitlesid euroskeptisismi või piirisiseste rahvaste iseseisvuspüüdeid. Igat komisjoni juhtisid erapooletud esimehed, kes andsid inimestele sõna ja koordineerisid arutelu. Alustuseks tegime ajurünnaku, et välja tuua meie arvates antud teema kõige olulisemad probleemid ja murekohad, teises osas toimus lahenduste mõtlemine ja kõige parema võimaliku tulemuse välja töötamine. Sellele järgnes lahendusklauslite sõnastamine, mis moodustasid resolutsiooni, mida hiljem täiskogul esitasime ja kaitsesime. Täiskogul kandsid kõik komisjonid oma päevatöö ette, peeti ava-, vastu- ja lõpukõnesid ning leidis aset avalik debatt. Seejärel toimus hääletus, mille põhjal otsustati, kas resolutsioon võetakse vastu või mitte.
(Näiteks oli meie arvates probleem, et paljudest ahistamisjuhtumitest ei teavitata, lahenduseks pakkusime mingi piirini anonüümsust. Sellest sündis klausel: Teavitab naisi võimalusest teatada ahistamisjuhtumitest jäädes anonüümseks, julgustades neid nii seda rohkem tegema.)

Päeva lõpuks ei tundunudki Euroopa Liit enam nii kauge ja mõistmatuna. Kesised eelteadmised olid märgatavalt täienenud, mina ühe tohtutult vahva kogemuse võrra rikkam ja MEPi-pisik sees, ootamas juba järgmist korda. Sain järjekordse kinnituse, et ei tohi alusetult midagi peljata ning loodan, et suutsin kedagi kasvõi natukenegi nakatada. Sellisest kogemusest on võimalik ainult võita.

Üks Tartu MEP 2018 peakorraldajatest Karoliine Pärlin (11.d):
Mina korraldasin antud üritust UPT raames. Viimase paari aasta jooksul oli piirkondlikke sessioone üsna vähe tehtud ning ma tahtsin ka Tartu inimestele ja enda tuttavatele Mudel-Euroopa Parlamenti lähemale tuua. MEP on tõestuseks, et igaühel on ühiskondlikes küsimustes võimalik kaasa rääkida. Tihtipeale on jäänud mulje, et ei julgeta öelda oma arvamust, kuna ei olda piisavalt targad või maailmaga kursis, kuid just see ongi koht, kus end lihtsasti huvitavate teemadega kurssi viia. Enamik osalejaid, kes olid enne endas kahelnud, vabanesid hirmust ja lahkusid positiivsete emotsioonidega. MEPi eesmärk on panna noored omama mingisugustki seisukoha, sest tihti ei süveneta ja jäädakse ükskõikseks küsimustes, mis meid igapäevaselt mõjutavad.

AUTOR: KAROLIINE PÄRLIN

Komisjonitöö täies hoos.

MIKS ME VAJAME KAASAVAT HARIDUST - ANNABELI NÄIDE

ANNI LEENA KOLK

Kaasava hariduse seaduseelnõud lugedes tundub kõik väga kena: õpitingimused paranevad, rohkem individuaalset lähenemist, võrdsed võimalused kõigile. Kuid kas seda ilusat plaani saab ka ellu viia?

Mis siis õigupoolest muutuks? Rakendataks rohkem individuaalset õppet ja normide täitmisele ei pööratks enam nii palju tähelepanu. Koolis saaks käia ka erivajadustega ja puudega lapsed, vajadusel oleks neil kaasas eriõpetaja. Õpilaste valikuvõimalus oleks suurem ja rakendataks rohkem aktiivseid õppemeetodeid, näiteks avastusõpet. Ometi tundis üks osapool, et nendega pole eelnõus arvestatud – nimelt õpetajad.

12. novembril 2017 Õpetajate Lehes avaldatud ühispöördumises on selge sõnaga öeldud, et seadusemuutust õpetajaskond ei toeta. Arvamus ei jäänud põhjendamata: leiti, et eelnõus ei pöörata piisavalt tähelepanu koolide reaalsetele võimalustele, samuti väljendati umbusku, kas seda ilusat plaani on ikka võimalik nii ellu viia, nagu hetkel plaanitakse. Ja kust võtta kõik need abiõpetajad ja spetsialistid? Pahameeleks on ka põhjust, sest siinkohal oli süüdi ennekõike kommunikatsiooniprobleem - kui nii tähtis osapool tunneb, et nendega ei ole arvestatud, on eelnõu praegusel kujul vähemalt mingis osas puudulik. Siiski-siiski, kui saada kokkuleppele nii õpetaja, lapse kui ka vanematega, toimiks kõik suurepäraselt. Tean seda omast käest.

Kasulik kõigile

Kui õppisin veel Tartu Katoliku Koolis, käis meie klassis Downi sündroomiga tüdruk Annabel. Ta küll ei lahendanud meiega koos matemaatikaülesandeid, kuid käis meiega tundides ning lahendas oma harjutusi. Meiega ta küll koos ei õppinud, ent sellele vaatamata oli ta tähtis osa meie klassist, veetsime temaga vahetunnid ja õppisime teda armastama. Teda ei narritud ega pilgatud mitte kunagi. Praegu olen meeletult õnnelik, et sain Annabeliga ühes klassis käia. Usun, et ta tegi meist kõigist toredamad ja sallivamad inimesed. Ühesõnaga - kõik võitsid.

Ka Annabeli emaga vesteldes kõlab tema suust, et selline seadusemuudatus tooks ainult kasu ja tema on selle muudatuse poolt. “Ilma teie klassita ei oleks Annabel kindlasti nii hästi arenenud. See oli kõigile üksjagu suur väljakutse, aga olen kindel, et andis kõigile teile teistsuguse vaate elule laiemalt.” Annabeli ema töötab igapäevaselt koolide ja kaasava haridusega. Tema sõnul ei ole paljud õpetajad selleks väljakutseks valmis. ,,Kõik algab tahtest - kui õpetaja tahab HEV (hariduslike erivajadustega) last oma klassi, siis on võimalik leida ka tugimeetmed,”

> “ Ta tegi meist kõigist toredamad ja sallivamad inimesed.

on Annabeli ema lootusrikas.

Annabeli ja minu endine klassijuhataja Jane Otti sõnul peaksid koolil olemas olema vastavad haridusmeetmed, tugispetsialistid, mida saaks vastava erivajadusega õpilase puhul kasutada. ,,Ressurss, mille alla kuuluvad ennekõike tahe seda teha, õpetaja tolerants erivajadusega lapsesse ja sobitumine klassi. Kogemused ja oskused tulevad töö käigus. Samas tuleb jälgida, et ka HEV-lapsel oleks olemas tingimused nende potentsiaali rakendamiseks ja arenguks. Kindlasti tuleks iga juhtumit eraldi vaadelda.” Väga tõsiste käitumishäirete laste puhul juhtub Otti arvates tavaliselt see, et nad ei leia endale kaaslasi oma ettearvamatu käitumise pärast. Nii tekkivatki kartus. Annabeli näite puhul sai tüdruk kasvada ja areneda tervete inimeste seas, mis oli ainult kasulik tema arengule, just sotsiaalsele poolele. ,,Minu kogemus on positiivne, kuigi sel ajal, kui Annabel õppis, puudus meie koolis selline tugispetsialistide võrgustik nagu hetkel on,” rääkis Otti Miilangule.

10. jaanuaril 2018 võttis riigikogu tuge vajavate õpilaste seaduseelnõu vastu ja kiitis selle heaks. Seadus (519 SE) jõustub 2018. aasta 1. veebruaril.

ÜHEAEGSED ÜHISKATSED: HARIDUSALANE EKSPERIMENT

OLIVIA RAUDSIK

Eelmisel aastal toimusid Tallinna ja Tartu ühiskatsed samal päeval. Kuidas mõjutas see õpilaste valikuid?

2015. aastal toimusid katsed veel kõigis Tartu gümnaasiumides eraldi. Treffner nõudis katsetajatelt matemaatika ja eesti keele testide lahendamist ning lisandus ka suunapõhine test.
Praegused 11. klassid komplekteeriti esimest korda ühiskatsete tulemuste põhjal ning eelmisel aastal nendega jätkati, kuid paigutati Tallinna ühiskatsetega samale päevale. Mõlemas linnas osalemine oli võimalik vaid siis, kui kooliga eraldi ühendust võtta ning leppida kokku teisel päeval katsete tegemine. Sellist võimalust kasutasid väga vähesed ning nii tuli enamikel teha valik juba enne katsete toimumist.

Rebaste kaardid

Sügisel torkasid katsete mõjud esimesena silma õpetaja Ülle Seevri tundides tehtud kümnendike päritolu kaartidelt. Värvilisi täpikesi tundus jaguvat Lõuna-Eestisse rohkem kui varasematel aastatel.

Murettekitavaid märke mujaltki

Sügisel sattusin juhuslikult rääkima ühe Gustav Adolfi gümnaasiumi kümnendikuga, kes käis põhikoolis Tartus. Küsisin, kas ta sooritas katseid ning sain vastuseks, et tema võeti GAGi vastu olümpiaadiga. Samuti ütles ta mulle, et tema teada ei ole üheski GAGi kümnendas klassis teist Tartu põhikoolist tulnud õpilast.

Vaadates tagasi

2017. aasta kevadel võtsin Miilangus sõna samal teemal ning nüüd on paslik sealt mõned juhtmõtted taas meelde tuletada.
Aru pärides selgus, et katsed on samale päevale pandud meelega. Miks? Põhjus on lihtne – vältimaks nn haridusturismi. /…/ Piirangute õigustuseks toodi eelmise aasta näide, kus mittetartlastest noored tegid küll katsed, kuid tegelik huvi Tartu koolides õppima asuda puudus. Nende umbes 200 tööd pidid õpetajad parandama niisama ja peamine eesmärk oligi seda lisatööd kärpida. Asetades pealinna ja Tartu katsed samale päevale, on loomulikult taolisi noori vähem. Teisalt, kannatavad ka minusugused õpilased, kes kandideerimist tõsiselt mõtlesid.
Õiguskantsleri antud vastuse kohaselt võib kool valida kandidaate vaid nende teadmiste ja oskuste põhjal ning muid piiranguid, sealhulgas geograafilisi või koolide piirarvu, kuhu võib kandideerida, seadus ei sätesta. Ülle Madise ütleb, et teadlikud tegevused, mis piiravad õpilaskandidaadi vabadust kandideerida tema hinnangul talle sobivasse gümnaasiumisse, on seaduse mõttega vastuolus.
Hugo Treffner asutas kooli, sest erinevatel põhjustel, sealhulgas piiratud vastuvõtu tõttu, ei saanud paljud õpinguid jätkata. Tema eesmärk oli anda võimalus kõigile. /…/ Loodame, et järgmisel aastal õnnestub

> “Värvilisi täpikesi tundus jaguvat Lõuna-Eestisse rohkem kui varasematel aastatel.

Mis siis õieti juhtus?

Tahtsin olukorda siiski konkreetsemalt uurida ning küsisin õppealajuhatajalt täpsed andmed põhikoolide kohta, kust viimasel kolmel aastal on HTGsse õppima astutud. Täpsemat informatsiooni GAGist kahjuks saada ei õnnestunud. Andmeid analüüsides selgus, et Tartu põhikoolidest tulnud moodustavad 2017. aasta lennust 76%, eelmisel kahel aastal on neid olnud 73%. Tartu maakonna koolidest on õpilasi aga hoopis kümne võrra vähem kui 2016. aastal. Samuti on vähem treffneriste Võru, Lääne-Viru, Viljandi ja Jõgeva maakonnast. Kasvanud on Põlva-, Valga-, Järvamaa osakaal. Tallinnast on 2015. aastal neli, 2016. aastal kuus õpilast, kuid 2017. aastal tallinlasi Treffnerisse õppima ei tulnud.

Muutused kahes keskuses

Andmetest selgub, et üheaegsed katsed mõjutasid kõige rohkem Tallinna ja Tartu õpilaste valikuid, sest just nende kahe linna vahel oli muutus suurim. Siiski on märgata ka üldisemat mustrit, kus kaugelt tulijaid on jäänud vähemaks.

2018. aasta ühiskatsed toimuvad Tartus ja Tallinnas erinevatel päevadel, vastavalt 16. ja 17. märtsil.

OLEMUSELT MAAILMAPARANDAJA, HINGELT FILOSOOF; AMETILT ETTEVÕTJA

HEIDO NÕMM

2017.a. suvel avanes mul ainulaadne võimalus saada kokku ning vestelda ühe edukama Eesti ettevõtjaga. Soovist jagada ka teiega osakest kohtumisest, otsustasingi meie vestluse kokkuvõtvalt kirja panna.

Vabadussõja võidusammas, Planet OS, üle-eestiline elektriautode kiirlaadimisvõrgustik, podcast "Globaalsed eestlased" – need on vaid mõned asjad, mida Räniorus elav Rainer Sternfeld (intervjueerimise hetkel 34-aastane) on oma elu jooksul teinud.

Rääkige natuke oma ettevõttest Planet OS:
Tegemist on Eesti-USA geofüüsiliste suurandmete tehnoloogiat arendava ettevõttega, mis aitab teha aegruumilised keskkonna- ning sensorandmed kasutatavaks ning arusaadavaks. Oleme tegutsenud üle viie ja poole aasta ning kaasanud üle 8 miljoni USA dollari kapitali. Meie tarkvara peal jookseb NASA OPENNEX kliimamudelite portaal, Saksa energiahiiu 150+ tuuleparki kuues riigis, 63 suurt avalikku ilma- ja keskkonna andmekogu. Eriti heameel on selle üle, et suurem osa meie inseneridest asub Eestis. (nüüdseks on Planet OS müüdud Intertrust Technologile -toim.)

Mil määral mängib Silicon Valleys rolli Eesti päritolu?
Räniorus alustad nullist nagu iga teine. Ekslik oleks arvata, et koolist saadud hinded on siin mingi edu pant. Eestist tulemine võib anda tehnilisi oskuseid, töökust, pragmaatilisust ning eesti loomusest kantud efektiivseid lahendusi, kuid neist üksi ei piisa. Tõeliseks eduks läheb aga vaja rohkem – äärilist mõtlemist, emotsionaalset intelligentsust, tegelikku talenti, järjepidevust, distsipliini – ning see sõltub juba inimesest, mitte niivõrd päritolust.

Olete tegelenud väga erinevate valdkondadega. Kuidas seate enda jaoks sihte?
20ndates ütlesin paljudele võimalustele „jah" – tegelesin paralleelselt nii tehnoloogiapõhiste kui ka avalike projektidega, millel nägin ühiskonnas vajadust. Nüüd on mul Wordi dokument nimega „Masterplan", kus on kirjas erinevad tegevused ning valdkonnad, millega soovin kindlatel eluperioodidel tegeleda. Ideid, mida teha, tuleb pidevalt juurde, kuid meie kõigi elude aeg on piiratud – tuleb enda jaoks selgeks teha, millele on oluline öelda „ei" ja millele „jah". Praegu soovin jätkata ning suurendada oma kogemustepagasit ettevõtjana Silicon Valleys. Kuna oleme praegu Tartus, siis tsiteerin Chalice'i: „Tahaks elada nii, et viimasel päeval ei taha teha mitte midagi."

> "Ekslik oleks arvata, et koolist saadud hinded on siin mingi edu pant

Milline Teie isikuomadus on Teile kõige kasulikumaks osutunud?
Ilmselt on mulle kõige rohkem andnud julgus minna, eksida ja rääkida inimestega ka sel juhul, kui ma midagi ei tea. Tänu sellele olen palju õppinud oma valdkonnas maailma tipus olevatelt inimestelt.

Mida saaks parandada praeguses Eesti haridussüsteemis?
Tänased Eesti koolid teevad väga hästi seda, et valmistavad õpilasi tegema palju tööd ning just töökuse osas suudame me olla paremad kui teised. Eesti saavutab küll häid tulemusi PISA testidel ning meie tudengid on teistega võrreldes tihti küpsemad, kuid Ameerika üliõpilasi vaadates näeb, kuidas eestlastel jääb vajaka just inimestega koos töötamise oskusest – seda nii tiimitöös kui ka teistes valdkondades. Rohke teooria kõrvalt ei õpetata piisavalt probleemilahendamise tehnikaid ning selget eneseväljen-

Usin nagu Eesti: vaatab alati tulevikku

> “Tahaks elada nii, et viimasel päeval ei taha teha mitte midagi

dust, mis on tihti otsustavateks faktoriteks elus edu saavutamisel. Me treenime oma õpilasi kümnevõistluseks, kuid poodiumile on raske jõuda, kui jätame kolmeks spordialaks valmistumata. Eesti ühiskond on täis väga tarku inimesi, kuid paljude nende potentsiaal on kasutamata.

Mida soovitate gümnaasiumiõpilastel kaaluda eriala valikul?

Eelkõige minge õppima seda, mida ise tahate. Valesti ei saa aga minna erialadega, mis annavad tööriistad terveks ülejäänud eluks - matemaatika ja füüsika. Need annavad n-ö SWAT-tiimi relvad, mis aitavad teisi tehnilisi erialasid kõrvalt õppida. Suurepärase näitena võin tuua Planet OSi, mille praegune tarkvara on kirjutatud programmeerimiskeeles, mida esialgu oskas tervest tiimist ainult üks inimene. Kuna ülejäänud insenerid olid õppinud palju matemaatikat, varustas see neid vajaliku loogika ja mõtlemisvõimega, et meie tarkvara välja arendada.

Minnes õppima välismaale ja humanitaarvaldkonda, soovitan PRi või kommununikatsiooni asemel kaaluda inglise keele õppimist. Läbi selle õpib korralikult kirjutama, aru saama tervest lääne kultuurist ning mõistma selle maailma suurkujude mõttemaailma.

Elades Räniorus, on Teie nägemus tulevikuühiskonna osas ilmselt selgem kui meil. Mille üle tasuks elevil olla?

Automatiseerimise tulemusena hakkab (või vähemalt võiks hakata) kuluma vähem energiat operatiivülesannete lahendamisele. Isiklikult olen mõelnud sellele, et tulevased põlved saavad olema ümbritsetud intellektuaalsest debatist asjade üle, mida me saame teha, mitte mida me juba praegu teeme. Ühiskonnana oleme sisenemas nii suurde muudatuste aega, mida me ei oska isegi oodata.

Kuidas või kuhu paigutub selles suures maailmas Eestis võrreldes teiste riikidega?

Eesti on üks nendest riikidest, mis on nullist midagi erakordset üles ehitanud, kuid nüüd on vaja seda ülal pidada ning edasi arendada. Muretsen aga selle pärast, et eestlastel võib hakata nälg arengu järele lõppema. Siinkohal kutsun ka kõiki teid mõtlema oma panuse peale, kuidas maailma paremaks muuta.

Kuidas kirjeldate Eestit välismaalastele?

Eesti on väike ja intellektuaalne riik, mis ei saa lubada minna tagasi minevikku, kuid kes vaatab alati edasi tulevikku ning teeb oma asjad ära ilma suurema kärata. Tegemist on tasakaaluka ühiskonnaga, mis on looduslähedane, töökas ja mille rahvas on aus ning lihtsalt tahab, et neid võetaks arvesse kui täisväärtuslikke maailma liikmeid.

Aegumatud raamatud, mida ise lugeda ja oma lastele pärandada:

„Iseendale” –
Marcus Aurelius

“Walden” –
Henry Thoreau

Tänusõnad Jaan Märten Huigile ja Martin Pedajale abi eest intervjuu läbiviimisel.

JÕULUMEENUTUS VEEBRUARIS

ANNI LEENA KOLK

Ühel jõulueelsel pärastlõunal kohtusid raamatukogus neli õpilast ja kolm õpetajat, et süüa piparkooke, juua teed ning pisut juttu puhuda. Enda Treffneri-aastatest, ballist ja motivatsiooni säilitamisest jutustasid Kristiina Punga, Rudolf Bichele ja Maris Põkka.

Kust uued õpetajad tulevad?

Kui Kristiina Punga on kõigile treffneristidele ammu tuttav, siis Rudolf Bichele ja Maris Põkka liitusid meie õpetajaskonnaga alles hiljuti. Rudolf on põline tartlane, siin sündinud ja kasvanud. Gümnaasiumiaastad veetis ta küll Treffneri loodusklassis õppides, aga peab ennast siiski pigem härmakaks – seal käis ta üheksa esimest kooliaastat. Praegu väga menukatest Härma-teemalistest naljadest on ta kuulnud, kuid sõnab, et tema oma kooliajal sellist rivaalitsemist (kuigi ka praegu on see pigem naljaga pooleks) ei märganud. Kui, siis mitte õpilaste seas, vaid pigem koolide juhtkondade vahel. Maris tuleb hoopis Eesti teisest otsast, nimelt Lahemaalt. Tartusse meelitasid mitmed asjaolud, kuid nende kõigi seast väärib enim mainimist meie segakoor Anima! Soov laulda oli suur ja ettelaulmine oli värskele treffneristile üliloluline. Kuid polnud põhjust muretseda, vastu ta võeti ja koorikogemus oli unustamatu.

Mõnusad mälestused

Kas õpetajad ballil käisid? Rudolf ja Kristiina sinna kahjuks ei jõudnud, Maris aga käis ning jagab pisut oma muljeid. Esiteks tundis ta kohe suurt nostalgialainet – meenus, kuidas sai kunagi ise suursündmust korraldatud. Tol korral oli teemaks „Öö Chicagos". Kui oma kooliajal võtsid kogu tähelepanu kaaslased ja seltskond, siis nüüd jäi aega imetleda ka kaunistusi ja lihtsalt mõnusat meeleolu nautida. Kui midagi ette heita, siis muusika õpetajale eriti peale ei läinud, muidu oli ball aga tore elamus ja meenutusi jagus terveks õhtuks. Rudolfi juttu kuulates saab kohe selgeks, et mõned asjad ei muutu kunagi – kunstiajaloo vastamised on praegusele bioloogiaõpetajale mällu sööbinud. Tundus, et nende klass sattus kohe alguses Priidu Beieri musta nimekirja. Esimesel tunnil ütles esimene vastama palutud natuke liiga hilja, et tegelikult ei jaga ta teemast mõhkugi, ning sai loomulikult ühe kirja. Klassis tekitas selline asi kohe ärevust ning järgmine küsitu (kes tegelikult samuti õppinud ei olnud) võttis siiski südame rindu ning proovis end kuidagi välja keerutada. Pärast lühikest ja mitte just hiilgavat vastust sõnas Beier stoilise rahuga: „Tuli küll mingi vastus, aga... hinne kaks."

Mis on muutunud?

Teemaks tulevad ikka ja jälle nutisõbrad. Maris meenutab 12. klassi, kui sai kord nädalas Uve kabineti taga Orkutis käidud (seal oli varem rohkem arvuteid). Sellest täitsa piisas. Praegu tundub talle, et nutitelefonid on õpilastele nii elutähtsad, et neist ei suudeta tunniski eemale hoida. Ka Rudolf tunnistab, et tunnis telefoniga askeldajad tapavad tema jaoks õpetamisõhustiku ära. Punga räägib, et tegelikult on kohe aru saada, kes on mõttega tunnis kohal ja kes mitte. Kooli ajal arvas ta isegi, et õpetaja eest tegemata tööd või igavustunnet peita on väga lihtne. Nüüd, teises rollis olles, on ta märganud, kui läbinähtav iga klass tegelikult on. Muidu jagatakse õpilastele vaid kiidusõnu – julgetakse küsida ja ollakse aktiivsed. Rudolfi arvates on kõige tähtsam õppida mõtlema ning inimese või-

> „Kord nädalas sai Uve kabineti taga Orkutis käidud

meid näitabki kõige paremini see, kui hästi ta oskab küsida sisulisi küsimusi. On oluline, et miski huvitab ja tekitab soovi rohkem teada saada. Maris lisab, et Treffneris on talle alati meeldinud õpetajate suhtumine õpilastesse – neid võetakse võrdväärsetena.

Uus algus aasta lõpus?

Kas õpetajad ka vahel tunnevad, et aitab sellest jamast, tahaks juba ära vaheajale? Kristiina Punga ütleb kohe, et tema arust ei tohi nii mõelda. Õpetamine pole ju sunnitöö. Tuleb küll tunnistada, et jõulueelne nädal on koolis kõige raskem, eriti need paar päeva, mis jäävad arvestuste ja jõuluvaheaja vahele. Veider on alustada uute teemadega, kui jõuludeni on vaid paar päeva ja ka aastanumber kohe-kohe vahetub. Mis uus algus see siis on? Ometi on

õpetajad väga tänulikud õpilastele, kes suudavad ka neil paaril päeval pingutada ja endast maksimumi anda.

Kust saada motivatsiooni?
Tegelikult on puhkus muidugi tore ja vajalik, eriti siis, kui hommikud ja varane ärkamine just lemmikasjad pole. Rudolf tunnistab, et tema ei ole kindlasti hommikuinimene ja voodist välja saada, kui väljas alles pime, on peaaegu et võimatu missioon. Vaba aega armastab ta kasutada uute kogemuste saamiseks, eriti reisimiseks. Hiljuti viis tee ta Nepali, mõne nädala pärast ootab ees reis Marokosse. Meenutanud lõbusalt oma kunagist arvamust, et pärast kolmekümnendat eluaastat on elu LÄBI, leiab ta nüüd, et täiskasvanuelul pole häda midagi. Eriti hea on see, et saab endale ise raha teenida, mis annab tohutult võimalusi juurde. Kui kooli ajal tõmbas rahapuudus paljudele ideedele kriipsu peale, siis nüüd saab vabadust täiel rinnal nautida. Marisel on motivatsiooni saamiseks teised viisid, nimelt tegeleb ta praegu vana talukoha kordategemisega. ,,See annab mulle tohutult energiat ja pakub vaheldust," räägib õpetaja.

KÕIGE POSITIIVSEMAD MIINUSED: „EGA NII LOLLI MUUSIKAT SAAGI LOLL INIMENE TEHA"

SANDRA VÕSASTE

5Miinust on bänd, keda võivad inimesed kas taevani (ehk hoopis põrguni?) kiita või siis kompromissitult hukka mõista. Päikeseprillide taha peituv punt on jätnud oma huumorist, energiast ja alkoholist nõretava jälje Eesti noorte meeltesse, räpiajalukku ning nüüd ka Miilangusse.

Ühes varasemas intervjuus ütlesite, et hakkasite bändi tegema, kui halva ilma tõttu miskisele saarele sõitmata jäi. Kuidas teie punt aga üldse kokku tuli?
Lancelot: Semud oleme juba ammu, ühe küla poisid.
Päevakoer: Mohni saarele pidime minema jep, kahjuks/õnneks läks vett vedame see plän, Kohveriga olen kõige pikemalt pättust teinud, Korea ja Länkar tulid samaaegselt tsipa hiljem, Venelane saabus Auroora Paugu aastapäeval mõni aasta tagasi.
Põhja-Korea: Võsu vahel nõnda vähe inimesi talviti, et keeruline mitte üksteist tunda. Talvel hea soe ka koos. Suvel muidugi tuleb turist ja siis me kõik võitleme seal uute sõprade tähelepanu eest ja üksteisest nii väga ei pea... tuleb aga taas talv ja...
Estoni Kohver: Peamine ühine huvi oli meil viinajoomine. Muusika tuli mõni aasta hiljem. Koos muusikaga tuli Venelane ka. Nüüd huvitavad meid kõiki lisaks ka autod, hea söök ja sularaha.

Kuidas viies liige Venelane teie punti sattus?
L: Venelane teeb tihti oma asja, ega me teised vene keelt väga ei räägi ka, Korea midagi pursib. Tavapäraselt ta jaurab midagi ja siis läheb teeb loo sisse. Tulemus on alati suurepärane.
E.K: Siis, kui Võsu Gloryt tegime kuskil Tartus keldris, kakerdas äkki Sibul koos ühise tuttava Cubaga *borderline* mälus peaga stutti. Kuulas, mis me tegime, ja lõõritas eikuskilt refrääni. Jätsime selle muutmata kujul sisse. Pärast seda pakkusime talle varianti teha „Vargale" refrään ja „Erootikapood" sündis juba nii, et Venelane oli märkamatult saanud bändi liikmeks. Venku spetsialiteet ongi refräänid. Ta vahepeal uurib küll, et kas kõik on arusaadav ja keeleliselt korrektne. Tihtipeale ei ole, aga me ütleme ikkagi, et jajaa - kõik perfektne ja 100% arusaadav. Mida valemini ta keelt kasutab, seda kihvtim minu meelest.

Kuidas tiimitööd organiseerite ja harmooniat hoiate? Esineb teil tihti omavahel konflikte?
L: Üksteise peale karjumist tuleb ikka ette, aga lõpuks saavad asjad

alati lahendatud.
P: Ülesanded on majas jagatud, Korea tegeleb tehnikaga, Venelane ja Kohver teevad süüa (mui buenolt) Lancelot tegeleb skautlusega (lõkked, saunad) ja mina teen tobi enamasti.
K: Kusjuures hetkel on üks konflikt pooleli ja ootab lahendamist. Rahvuslikud eripärad. Ei midagi lahendamatut.
P-K: Meil on iga nädalavahetus meeskonnamoraaliüritused...nii, et kõik hõbe.

Kuidas endale esinejanimed leidsite?
P: Kõige esimene lugu, mis me *for the fun of it* linti tegime, sisaldas lambist neid nimesid kõigi tekstides eraldi, aga ilmselt te seda (lugu) mitte kunagi ei kuule.
E.K: 5MIN kõige esimeses loos olid mingid lambifraasid „Estoni kohver - kukkeri tohver - su ema tohter", „päevakoer päevakoer on mu m***i nimi", "olen Põhja-, sina Lõuna-Korea" sealt jäid külge.

> "Suvel muidugi tuleb turist ja siis me kõik võitleme seal uute sõprade tähelepanu eest

Teie lugude sisu on ilmselgelt otse elust, aga lüürika ja riimid eeldavad päris tihti koralikult laia silmaringi. Kust saate inspiratsiooni?
P: Loe, kuula, vaata ja ole ümbritseva suhtes valvas.
E.K: Me oleme tegelikult küllaltki intelligentsed inimesed. Huvitume paljudest asjadest. Lahendame ristsõnu ja mängime Kuldvillakut kaasa, kui telekast tuleb. Ega nii lolli muusikat saagi loll inimene teha.

Kaks asja, mille riimuma panemise üle olete eriti uhked? Teisisõnu - teie läbi aegade parim riim?
P-K: Aegade parimat ei saa öelda, neid igat sorti... aga ühest tulevast loost on algus selline:
Ja kui öelda on palju, leia mõni teine
jutt truuskuul, a reede ohverdad meile...
5 minni, avaLIK TEMPEL BEIBE, peaesineja - TIPPENTERTAINMENT

Teie tähelend on pealtnäha olnud suhteliselt kiire ja tagasilöökideta. Mida õpetlikku on teil oma senisest teekonnast muusikamaailmas noortega jagada?
L: Ainult ühest tegurist (edukaks saamiseks) ei piisa.

Toimiv punt: iga nädalavahetus on meeskonnamoraaliüritused. FOTO: MART VARES, ÕHTULEHT

P: Tõepoolest, ainult tõusvas joones on seni kulgenud (väga tore). Peab julgema küsida, ja enda promomine on tähtis ja promoda võiks maitsekalt, mitte pinda käia tänaval inimestele. Kui tahad, et sul halvasti läheks, tegele teiste halvustamisega, see töötab ka.
E.K: Lihtsalt tehke midagi, mida keegi ei tee, või tehke midagi, mida juba tehakse, aga palju paremini. Ja kõike saab Youtubest õppida.

Kas koolis peab käima?
L: Võiks nagu käia. Idioot pole popp.
P: Koolis peab käima jep, kool teeb inimeseks.
P-K: Absull peaks jah. Vähemalt nii, et ära saab lõpetatud kõik ja edasi õppida. Ma venitan ise kummi alati nii pikaks kui kannatab, aga tegemata ei jäta.
E.K: Sõpru ja häid tuttavaid on alati vaja. Neid saab koolist. Näiteks bioloogia huvitas mind nii vähe, et mul oli õpetajaga kokkulepe, et kui vait olen, võin lehte lugeda tunnis.

> “ Lahendame ristsõnu ja mängime Kuldvillakut kaasa

Kui palju on teie arust räpil seost klassikalise luulega ja palju ise luulet loete? Kas mõne kümnendi pärast võiks ka teie sõnu kirjandusõpikutes kohata?
P: Igat räpiteksti saaks lugeda luulevormis, igat luuleteksti räppida ei saa. Jõuludel sai sirvitud luulekogu, sest kink oli vaja lunastada. Raamatut naljalt kätte ei võta tegelt.
P-K: kui räpp raamatusse panna, ongi luule. Kui luuletusest laul teha, ongi laulusõnad. Midagi ta ei erine. Luuletusi kohe üldse ei loe. Raamatuid küll. Hetkel pigem humanitaarteabekirjandust.
E.K: Arvan, et suur osa meie edust peitubki selles, et meie muss on väga hästi kirjutatud, seal on nutikust, huvitavaid viiteid ja võrdlusi. See võiks mingi näidisena kuskil olla küll. Loen raamatuid, aga vaevaliselt läheb. Fifat taguda on lõbusam.
Näete oma elus lugematul hulgal pidutsevaid noori. Kas teie arvates minnakse üldiselt alkoholi või muude ainetega liiale või on kõik normaalsuse piires?
L: Mõni läheb liiale, mõni on normaalne ja mõni võiks rohkem võtta. Ja ole normaalne inimene.
P: Kõik ühiskonnad pidutsevad, ei näe, et me kellestki väga erineks. Võibolla pannakse praegu noorte seas isegi vähem tilka.
E.K: Isikliku piiri tajumine on probleem. Samas laias laastus pidi selle asjaga hästi olema - lapsed joovad vähem, olen kuulnud. Muret tekitab see, et ikka liigub ringi mingeid j***sid, kes klubides geebekaga jooke timmivad. Sellise inimrämpsu võiks küll maa pealt kaotada.

Teadagi räägivad teie lood alati ka naistest, enamasti mitte kõige väärikamatest. Kuidas näevad teie silmad viimastel kuudel üles kerkinud ahistamispoleemikat?
L: Minu soovitus oleks nii meestele kui naistele, et ärge ahistage teisi. Ole normaalne inimene.
P-K: Eks see ikka ole probleem ja on alati probleem olnud, nüüd koorub ja äärmuslikkust on mõlemal poolel. A pseudoteema pole kindlasti.
E.K: Igal mündil on kaks poolt. Kui juba flirtimist loetakse ahistamiseks, siis see on küll mingi väga külm ja jube maailm, kus ma toimetada ei viitsiks. Teisalt, sõna “ei” tähendab alati “ei”. Kui su flirtiv remark esimene kord vedu ei võtnud, siis pole mõtet ajudele käia sellega nii, et hakkab ahistamisena mõjuma.

> “ Kõike saab Youtubest õppida.

Praegu jäävad väikesed Eesti kohakesed noortest järjest tühjemaks. Kas see on juhtumas ka Võsul?
L: Võsu on ja jääb legendaarseks kohaks. Kui ka minnakse, tullakse ikka lõpuks tagasi.
P: Võsul on stabiilne, suve lõppedes pigem juba ootad, et rahvas tagasi linnadesse läheks.
P-K: Võssi tehti just uus promenaad.. Võsu ja Käsmu vahel, kulgeb teine mööda mereäärset metsa. Seal läheb ainult ülesmäge, libedalt ja veeredes. Minge võtke ka väikestes kohtades suuri asju ette, saabki hea.

Mis seostub (kui üldse midagi) Hugo Treffneri Gümnaasiumiga?
P: 98. Aasta tulekahju, Mäxi ja Jareku kontsert sisehoovis.
P-K: Targad lapsed. “Tõde ja õigus”. Üle jõe seal Ati pargis too kuju ka.
E.K: Kunagi oli seal mingi LAR-Piklubi vist. Väga veidrad kujud. Samas noored inimesed, huvi on... las larpivad.

**Küsimustele vastasid neli liiget, Venelane oli idapiiri taga asju ajamas.*

VIIS VENE MULTIKAT, MIDA PEAKSID KINDLASTI NÄGEMA

ALICIA JEMETS

Vene multifilmid on miski, millega on pea igaüks oma elus kokku puutunud - olgu see ETV-s vändatud nõukogudeaegne joonisfilm või hoopis tänapäeval teada-tuntud „Maša ja karu".

Keskendugem seekord aga just nimelt esimesele: Sojuzmultfilmi klassikat tasub nautida igas vanuses nii nostalgitsemise kui multikamaailmas uute avastuste tegemise eesmärgil. Surun tagasihoidlikult peale enda uued ja vanad lemmikud, mida põhjalike multikamaratonide järel kõigile soovitada julgen (Vanad head „Potsataja", „Karupoeg Puhhi" ja „Kolmekesi Prostokvašinost" otsustasin välja jätta ja keskenduda šedöövritele, mille kontseptsiooniga ei pruugi paljud tutvunud olla).

„Ema mammutipojale"

Sellele multifilmile ei ole tõlget vaja - kogu idee on ilma sõnadetagi arusaadav. Imekombel jääaja üle elanud väike (ja ülimalt armas) mammutipoeg sõidab jäätüki peal üle mere oma ema otsima. Multikas on nii-nii südamlik, lausa pisarateni liigutav! Muide, sellest pärit laulu ja lõpustseeni kasutatakse vene televisioonis hüljatud lapsi ja nendele uue pere otsimist puudutavas saates.

„38 papagoid"

Meeletult populaarne sari joonisfilme räägivad džunglis elavast sõpruskonnast, kuhu kuuluvad pärdik, papagoi, elevant ja boamadu (ning ühes osas ka teda külastama tulnud boamadu-vanaema). Sarnaselt „Karupoeg Puhhile" on multika võlu selles, et igal tegelasel on oma iseloom ja isiksusetüüp, mille seiklused ja sekeldused eriti hästi esile toovad. Mitmed osad on Youtube'is saadaval ka eesti keeles

„Hunt ja vasikas"

Kui näiteks „Punamütsikeses" ja „Kolmes põrsakeses" on hunt antikangelaseks, siis antud loos paneb söögiks tuppa toodud armas ja abitu vasikas hundil hoopistükis südame sulama ja toob vanemlikud tunded esile. Hunt seisab silmitsi väljakutsega väikest looma teiste kiskjate eest kaitsta. Õnneks saab ta jagatud headust küllaga tagasi.

„Pingviinipoeg Lolo"

Vaatamata sellele, et antud multikas ka eesti laste seast populaarsust kogunud on, tasub aega maha võtta ja see veel kord hoolikalt läbi vaadata. Kindlasti tekib emotsioone ning mõtteid inimeste mõjust loomariigile.

„Siil udus"

Seda sõnapaari on kuulnud ilmselt paljud. Multikat vaadates annavad siili alandlik iseloom, jutupaunikust karu ja spontaanne sündmustik aimu, miks iseenesest lihtne ja lühike multikas niivõrd populaarseks saanud on.